

# Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1964 | ΑΡΙΘ. 22

## Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

Ε.

Εἰς τὰ προηγούμενα φύλλα τοῦ «Ἐφημερίου» ἐξήτάσαμεν τὴν μεγάλην συμβολὴν τῆς Ἑλισάβετ Φράυ εἰς τὴν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀναγέννησιν τοῦ ἔργου τῶν φυλακῶν. Τὸ φωτεινὸν τῆς παράδειγμα παρεκίνησε πολλοὺς εἰς τὸ νὰ ἀκολουθήσουν τὰ ἴχνη τῆς. Εἰς ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ Θεόδωρος Φλῆντνερ, ὅστις τῷ 1833, ἐξουσιοδοτηθεὶς ὑπὸ τῆς «ἐταιρείας φυλακῶν τῆς περιοχῆς Ρήνου καὶ Βεσφαλίας», ἵδρυσεν ἐν Κάιζερσβεργτ «ἄσυλον δι' ἀποφυλακίζομένας καὶ μετανούσας ἀμαρτωλὰς γυναῖκας». Κατὰ τὸ 1840 ἡ Ἑλισάβετ Φράυ ἐπεσκέφη τὰ ἐν Κάιζερσβεργτ ἱδρύματα τοῦ Φλῆντνερ, ὅστις γράφει σχετικῶς: «Κατόπιν παρακλήσεώς μου ἡ Ἑλισάβετ Φράυ ἦλθεν εἰς τὸ Κάιζερσβεργτ, διὰ νὰ ἴδῃ τὰ ἱδρύματά μας. Τὸ «ἄσυλον» τὴν ἐχαροποίησε περισσότερον ἀπὸ ὅλα. Συνωμίλησε μὲ τὰς τροφίμους τοῦ κατὰ τρόπον συγχινητικόν. Πολλὰ δάκρυα ἔτρεξαν. Εἰς τὰς ἀδελφάς, αἱ ὁποῖαι ἀνέλαβον τὸ ἔργον ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν τῶν πτωχῶν γυναικῶν, μετέδωκε μὲ τὰς μητρικὰς συμβουλὰς τῆς, νέον θάρρος διὰ τὸ δύσκολον ἔργον τῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἄλλους, εἰς τὰς διακονίσσας, εἰς τὰς διδασκαλίσσας καὶ τὰς μαθητρίας εἶπεν ἕνα λόγον ἀγάπης καὶ συμβουλῆς. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους μᾶς ἔγραψεν ἐκ Λονδίνου, ὅτι ἵδρυσεν ἕνα σύλλογον δι' «ἀδελφάς τοῦ ἐλεύου» καὶ ὅτι εὔρε δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν μερικὰς καταλλήλους γυναῖκας»<sup>1</sup>.

Ἄλλ' ἡ ἐπίδρασις τῆς Φράυ δὲν περιορίσθη μέχρις ἐδῶ. Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Γουλιέλμος ὁ 4ος ἐνεπνεύσθη

1. Helene L a u b e, ἐνθ' ἄνωτ.

ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς Φράυ, ἣτις ἐπεσκέφθη καὶ τὴν αὐλήν του. Ὁ βασιλεύς, πρὸς ἀνταπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεώς της, μετέβη εἰς Λονδῖνον, καὶ εἶδεν ἐκ τοῦ σύνεργου τὸ ἔργον της. Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἐσκέφθη νὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν τῆς Πρωσίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐνεπιστεύθη<sup>2</sup> εἰς τὸν Βίχερν (Wichern), τὸν πατέρα τῆς νεωτέρας «Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς», τὴν μεταρρυθμισιν τῶν φυλακῶν τῆς χώρας του συμφώνως πρὸς τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα<sup>3</sup>. Ὁ Βίχερν ἔχων καὶ αὐτὸς ὡς πρότυπον τὴν Φράυ, εἶχεν ἐκπαιδεύσει διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν φυλακισμένων πολλὰ μέλη τῆς ἀνδρικῆς ἀδελφότητος, τὴν ὁποίαν εἶχεν ιδρύσει<sup>4</sup>. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἀντέδρασεν ἡ κυβέρνησις καὶ τοιοῦτοτρόπως δὲν ἐπραγματοποιήθη ἀμέσως ὁ πόθος τοῦ βασιλέως. Ἀλλὰ μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν καὶ τῶν δεκαετιῶν διάφοροι προσωπικότητες ἔθετον εἰς ἐφαρμογὴν τὸ μεταρρυθμιστικὸν πρόγραμμα τοῦ Βίχερν<sup>5</sup>, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι ἐκδηλος ἡ ἐπίδρασις τῆς Φράυ<sup>6</sup>.

Οὕτως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ μέριμνα καὶ πρόνοια διὰ τοὺς φυλακισμένους ἐσημείωσε σημαντικὰς προόδους καὶ περιλαμβάνει σήμερον, ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της, πᾶν ὅ,τι πρὸ μιᾶς ἑκατονταετίας τὸ φωτεινὸν καὶ ρηξικέλευθον πνεῦμα τῆς Φράυ εἶχεν ἀπαιτήσει ὡς ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον<sup>7</sup>. Διὰ πάντα ταῦτα δικαίως ἡ Φράυ ὠνομάσθη «ἡ μήτηρ, ὁ ἄγγελος καὶ ἡ φίλη τῶν φυλακισμένων»<sup>8</sup>.

Ἐν παρεμβάσει σημειοῦμεν, ὅτι ἡ κοινωνικὴ δρᾶσις τῆς Φράυ δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν φυλακισμένων, ἀλλ' εἶχε μεγάλην ἐπέκτασιν καὶ εὐρεῖς προσανατολισμούς. Εἰργάσθη διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν ποιμένων τοῦ Salisbury καὶ τῶν πτωχῶν ναυτῶν καὶ ἀλιέων τοῦ Crower. Ἐπίσης εἰργάσθη διὰ τὸ καλὸν τῶν ὑπερετῶν καὶ χιλιάδων ἀστέργων. Σοβαρῶς τὴν ἀπη-

2. Theodor Schaffer, Leitfaden der inneren Mission<sup>4</sup>, Hamburg 1903, σελ. 294 καὶ ἐξ.

3. Theodor Schaffer, Gefangenenfürsorge..., σ. 415-518.

4. Theodor Schaffer, Leitfaden..., σελ. 294 καὶ ἐξ.

5. Theodor Schaffer, Gefangenenfürsorge..., σ. 415-418.

6. Helene Laube, ἐνθ' ἄνωτ.

7. Αὐτόθι.

8. E. Lehmann, ἐνθ' ἄνωτ.

σχόλησεν ἡ φρίκη τῶν λαϊκῶν συνοικιῶν (slums) τοῦ Λονδίνου. Ἐκεῖ, ὅπου οὐδέποτε μετέβαινον οἱ ἄνθρωποι τῶν ἀνωτέρων τάξεων· ἐκεῖ, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ ἀνηθικότης, ὁ ἀλκοολισμὸς καὶ ἡ χρῆσις τῶν ναρκωτικῶν, ἔσπευδε προθύμως ἡ Ἐλισάβετ, διὰ νὰ φέρῃ εἰς δυστυχημένους ὑπάρξεις τὸ μήνυμα τῆς χαρᾶς. Ἐφρόντισε διὰ τὴν ἐπισκευὴν ἢ ἀνέγερσιν οἰκιῶν διὰ τοὺς πτωχοὺς, τὴν ἐξύψωσιν τῶν διαφόρων ἀσύλων, τὴν βελτίωσιν τῆς ἐργασίας τῶν φρενολογικῶν κλινικῶν καὶ τὴν ἴδρυσιν διαφόρων συλλόγων πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ περίθαλψιν τῶν πτωχῶν καὶ πρὸς διάδοσιν τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων χριστιανικῶν βιβλίων εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐκτὸς τῶν συνόρων αὐτῆς μέχρι τῆς Ρωσίας<sup>9</sup>.

Ἡ ἀγάπη της ἦτο πλουσία καὶ πολυμήχανος. Ἐν νέον δεῖγμα αὐτῆς ἦτο ἡ προσπάθειά της διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῶν φαροφυλάκων, ὡς καὶ τῶν ἄλλων κρατικῶν ὑπαλλήλων, οἱ ὅποιοι ἦσαν διεσκορπισμένοι εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀγγλίας πρὸς καταδίωξιν τοῦ λαθρεμπορίου. Μὲ ἰδιωτικὰ μέσα ἡ Φράυ ἐδημιούργησε βιβλιοθήκας εἰς τοὺς παραλιακοὺς σταθμοὺς τῶν καὶ τοιουτοτρόπως τὰ χριστιανικὰ βιβλία ἔγιναν σύντροφος εἰς τὰς ὑπάρξεις αὐτάς. Τὸ παράδειγμα τῆς Φράυ ἔδωκε πάλιν ὄθησιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, διὰ νὰ φροντίσῃ καὶ αὕτη διὰ τοὺς παρημελημένους αὐτοὺς ὑπαλλήλους της<sup>10</sup>.

Ἡ Φράυ ἀπέθανε τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1945. Τὸ ὄνομά της ἐγράφη μὲ χρυσοῦ καὶ ἀνεξίτηλα γράμματα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἡρώων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ εἰδικώτερον τοῦ ἔργου τῶν φυλακῶν. Θεωρεῖται ὡς «μία τῶν ὑπεροχωτέρων γυναικῶν, ὅλων τῶν ἐποχῶν εἰς τὸ πεδίον τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης»<sup>11</sup> καὶ ὡς «πριγκίπισσα καὶ ἡγεμονίς τῶν ἐργατριῶν τοῦ Κυρίου, αἱ ὅποια ἐργάζονται ἐν μέσῳ τῶν φυλακισμένων»<sup>12</sup>. Κλασσικὴ ἔμεινε καὶ ἡ φράσις της διὰ τὸ πνεῦμα, μὲ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐξασκῶνται τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης: «Τὸ ἔλεος διὰ τὴν ψυχὴν εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἐλέους» (Charity to the soul is the soul of charity)<sup>13</sup>. Εἰς

9. Αὐτόθι.

10. Ἐνθ' ἄνωτ.

11. Αὐτόθι.

12. Helene L a u b e, ἔνθ. ἄνωτ.

13. M a h l i n g, Elisabeth Fry ἐν Religion in Geschichte und Gegenwart<sup>2</sup>, τόμ. 2, σ. 824.

## Η ΟΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΑΑΜ ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΜΕ ΦΩΝΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ

Κύτταξε τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου πόσον μικρὸν εἶνε ἐμπρὸς στὰ στόματα ποὺ ἔχουν τὰ περισσότερα ζῶα, καὶ θὰ καταλάβῃς καλὰ ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἔπλασε γιὰ νὰ τρῶμε λίγο, καὶ ἡμεῖς ἐξεπέσαμε στὴν ἀξίαν τῶν θηρίων.



Θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουμε τὰ ἀρνιά, τὰ βόδια, τὰ κουνέλια, τὰ πουλιά καὶ τὰ ἄλλα ἀθῶα ζῶα καὶ νὰ τὰ τρέφουμε, ὄχι γιὰ νὰ τὰ τρῶμε, ἀλλὰ γιὰ νὰ διδασκόμεθα ἀπὸ τὴν ἀκακίαν τους καὶ ἀπὸ τὴν ἀθῶαν ἡσυχίαν τους.



Οἱ ἔπαινοι τῶν ἀνθρώπων ἀφήνουν στὴν ψυχὴν μας κάποιαν πικρὴν γεῦσιν, μὲ ὄλον ποὺ μᾶς εὐχαριστοῦν. Καὶ οἱ ἀδικεῖς κατηγορίες, μὲ ὄλον ποὺ μᾶς πληγώνουν, μᾶς κάνουν ν' ἀγαπήσουμε περισσότερο τὴν ταπεινώσιν, καὶ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν γλυκύτητα ποὺ γεύεται ὅποιος καταφρονεῖται καὶ δὲν ὀμιλεῖ, γιὰ χάριν τοῦ Χριστοῦ.



Δὲν ὑπάρχει τέχνη ὅπως τὴν νοιάθουν πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ μοναχὰ ἀλλοτρίῃ ζωὴ μὲ τὸν Χριστόν. Ἡ λεγομένη τέχνη εἶνε ἓνα ψεύτικον εἶδωλον. Ὅπως ἓνα ψεύτικον εἶδωλον ἦταν καὶ ὁ Θεὸς τῶν φιλοσόφων, καὶ ὅπως ἓνα ψεύτικον εἶδωλον τῆς ἀγάπης εἶνε ἡ ἀγάπη χωρὶς τὸν Χριστόν.



Εἶνε ψεῦτες ὅσοι λέγουν ὅτι πιστεύουν στὴν δικαιοσύνην καὶ στὴν ἀγάπην, καὶ δὲν πιστεύουν στὸν Θεόν.

---

τὴν ἀπλὴν αὐτὴν φράσιν ὑπάρχει ὀλόκληρος ἡ δεοντολογία τοῦ ἔργου τῆς Ἑσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Πρὸς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τὸ μέγα κοινωνικὸν ἔργον τῆς ἰδρύθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐν ἄσυλον δι' ἀπροστατεῦτους γυναῖκας, τὸ «ἄσυλον τῆς Ἑλισάβετ Φράυ».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ  
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ ἀπλότῃτα τῆς διανοίας.



Ὁ κάθε ἄνθρωπος ποῦ ἐπιχειρεῖ νὰ συμβιβάσῃ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν πονηρὴν γνῶσιν, εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων.



Οἱ ἀσεβεῖς λέγουν ὅτι καταφεύγουν στὸν Θεὸν ὅσοι εἶνε γερασμένοι, ἄρρωστοι, σακατευμένοι, συντετριμμένοι, ὅσοι δὲν ἔχουν ἐλπίδα σὲ τοῦτον τὸν κόσμον.

Αὐτὸ δὲν τὸ ἀρνεῖται ὁ χριστιανός, ἐπειδὴ δὲν φοβᾶται τὴν περιφρόνησιν, ἀλλὰ λέγει καὶ βεβαιώνει ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκάλεσε κοντὰ του τοὺς κουρασμένους καὶ τοὺς σακατευμένους. Καὶ εἶπεν ὅτι μὲ καλοπέρασιν δὲν πλησιάζει κανένας στὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Γαί ὅτι ὅποιος καταφρονήσῃ τὴν ζωὴν του, αὐτὸς θὰ κερδίσῃ τὴν ψυχὴν του.

Γιατὶ ὅμως, ἄμυαλε ἄνθρωπε, καταδικάζεις αὐτὲς τὶς ψυχές, ποῦ ὡς μόνῃ ἐλπίδα τοὺς ἀπέμεινεν ὁ Χριστὸς; Μήπως οἱ ἄλλοι, οἱ ὑγιεῖς, οἱ νέοι καὶ εὐτυχισμένοι τάχα σὲ τοῦτον τὸν κόσμον, δὲν εἶνε καὶ ἐκεῖνοι προορισμένοι γιὰ τὴν φθοράν, ποῦ θὰ ἔλθῃ σίγουρα σὲ λίγο; Μήπως θὰ σταθοῦν αἰωνίως ὅπως εἶνε σήμερα, χωρὶς νὰ ἀρρωστήσουν, χωρὶς νὰ γεράσουν ποτέ;

Λοιπὸν εἶναι μακάριοι ὅποιοι ἀπὸ νέοι ἀκόμα, καὶ ἀπὸ ὑγιεῖς, ἐκατάλαβαν ὅτι εἶναι κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, ἀπὸ ἐνωρίς, ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἡ ψεύτικη εὐτυχία τούτου τοῦ κόσμου κάνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴν καταλαβαίνουν, ὅτι ὅποιος πιστεῦει στὴν ἀπάτη τοῦ κόσμου, εἶναι χωρὶς ἐλπίδα, καὶ ὅτι ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν χάσῃ κάθε ἐλπίδα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς πρόσκαιρης ζωῆς, δὲν θὰ ζητήσῃ μὲ δάκρυα καὶ μὲ ἀναστεναγμὸν τὸν Πατέρα του, ποῦ εἶναι στὸν οὐρανόν.

Ἄκουσε τί λέγει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ· «Ἀδελφέ, σπεῦδε βαδίζων ἐκουσίως ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ καὶ τεθλιμμένη, πρὶν βαδίσῃς ἀκουσίως ταύτην τὴν στενωτέραν».



Μαλάχωσε τὴν σκληρὴν ψυχὴν σου μὲ τὴν εὐσπλαγχνίαν, καὶ τότε θὰ νοιώσῃς τὴν εἰρήνην. Ὅταν πικραίνῃς τὸν ἀδελφόν σου, νὰ μὴν ἤμπορῆς νὰ ἡσυχάσῃς ὀλότελα, μήτε τὴν νύκτα μήτε τὴν ἡμέραν. Ἡ ὑπερηφάνεια σπρώχνει τὸν ἄνθρωπον νὰ δείξῃ δύναμιν καὶ θυμόν, καὶ ἔτσι γίνεται ἀκόμα καὶ φονιάς, ὁ ταλαίπωρος.



Πῶς λὲς ὅτι ἀγαπᾶς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ

τὸ παιδί σου, χωρὶς, νὰ ἀγαπᾷς τὸν Θεόν; Πῶς βλέπεις μοναχὰ τὸν τελευταῖον κρίκον τῆς ἀλυσίδας, καὶ δὲν ἀνεβαίνεις ὅλην τὴν κλίμακα τῆς ἀγάπης, γιὰ νὰ φθάσῃς στὴν πηγὴν ἀπὸ ὅπου ἀναβλύζει ἡ ἀγάπη, ὅπου δένει ὅλους τοὺς προγόνους σου, ἀπὸ τὸν πρῶτον ποὺ ἐπλασεν ὁ Θεός, ἕως ἐσένα;



Μακάριος φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ποὺ κοιμᾶται. Καὶ ὁ ληστής, καὶ ὁ πόρνος, καὶ ὁ ὑποκριτής, ὡσὰν νὰ ἀγιάζῃ τὸ πρόσωπόν του τὴν ὥραν ὅπου κοιμᾶται. Γιατὶ ἀναπαύεται ἀπὸ τὰ πάθη.



Τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶνε ψεύτικα τὰ ἔργα, καὶ τὰ λόγια του ψεύτικα θὰ εἶνε, κι' ἄς βάλῃ ὅσον θέλει ἐξωτερικὴν τέχνην. Καὶ μάλιστα, ὅσον περισσότερη τέχνην βάλει, τόσο περισσότερο ψεύτικα γίνονται.



Ὅποιος ἔχει γιὰ τσακμάκι τὴν πίστιν στὸν Θεόν, καὶ γιὰ ἴσκα τὴν ταπεινώσιν, ἀνάβει τὴν φωτιὰν τὴν πνευματικὴν.



Ὁ Χριστιανὸς ὅσον ὀλιγώτερον ἐξετάζει, τόσο περισσότερο φωτίζεται.



Δώρησέ μου, Κύριε, τὸν ἄρτον μου τὸν ἐπιούσιον, καὶ κάνε νὰ δουλεύω μὲ καλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὄχι μὲ κακοὺς. Παραμέρισε τὴν ἀσχημὴ κακίαν ἀπὸ τὸν δρόμον μου, νὰ μὴν τὴν βλέπω καὶ μὲ πιάνει ἀθυμία. «Ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ Σου ἐλέησόν με».

Ἀλλά, χωρὶς νὰ βλέπω τὴν ἀσχημίαν τῆς κακίας, πῶς θὰ ζητήσω τὸ κάλλος τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας, ποὺ εἶνε ἀκτῖνες τοῦ προσώπου Σου;



Μὲ ποιὰ λόγια νὰ σὲ εὐχαριστήσουμε, εὐσπλαγχνικὲ Πατέρα, γιὰ τὸ ἔλεος ποὺ φανερώνεις γιὰ ἐμᾶς τοὺς συμφορασμένους; Ἐχομε ταραχὴν καὶ ἀγωνίαν μέσα μας, καὶ Ἐσὺ ἔρχεσαι καὶ μᾶς ξεκουράζεις, καὶ μᾶς δωρίζεις τὴν εἰρήνην, καὶ βολεύεις τὴν κάθε μας ἀνάγκην, καὶ μᾶς γεμίζεις μὲ τὴν γλυκύτητά Σου. Ἐσὺ εἶσαι ὁ γιατρὸς σὲ κάθε πόνον μας, ἢ ἀπόκρισις σὲ κάθε στεναγμὸ μας.



Ὅπως καταλαβαίνω τώρα ποὺ μὲ ἀξίωσε ὁ Θεός νὰ γίνω

φτωχὸς καὶ ν' ἀγαπήσω τὴν φτώχεια, ὁ πιὸ μέγας ἐχθρὸς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ σαρκικὴ καλοπέρασι.



Τεμπέλη καὶ χασομέρη λέγουν οἱ ἄνθρωποι ὅποιον ἔχει γιατρευθῆ ἀπὸ τῆς μανίας νὰ ἀρπάξῃ καὶ νὰ ξεσχίσῃ τὸν ἄλλον. Γιατὶ ὅλη ἡ δραστηριότης τῆς ἀνθρωπότητος δὲν εἶνε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ αὐτὴ τῆς μανίας.



Πόσον πτωχὴ εἶνε ἡ ἀνταμοιβὴ ποὺ κερδίζουν οἱ ἄνθρωποι ὅπου ἀδικοῦν καὶ ζημιώνουν τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ κερδίσουν πλοῦτη καὶ τιμάς! Οἱ δυστυχεῖς νομίζουν ὅτι θὰ ἀρπάξουν τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔξαφνα εὐρίσκονται πάμπτωχοι, ὀλόγυμνοι καὶ χαμένοι. Κύτταξε τὴν πλούσια φτώχεια τους, καὶ κλάψε. Κρῖμα στὸ κακὸ ποὺ ἔκαμαν! Κρῖμα στὸν πόνο ποὺ ἐπροξένησαν! Οἱ χαρές τους καὶ οἱ εὐτυχίες τους εἶνε γιὰ λύπη. Λοιπὸν γιὰ τούτῃ τὴν ἀνοησία ποὺ τὴν ὀνομάζουν δόξα, γιὰ τούτῃ τὴν λεγόμενὴ εὐτυχία, ποὺ χασομουριοῦνται ὅταν τὴν ἀποκτήσουν, ἔκαμαν τοὺς ἄλλους νὰ χύσουν τόσα δάκρυα, νὰ περάσουν τόσην ἀγωνίαν!

Ἄμυαλε ἄνθρωπε, σκύψε τὸ κεφάλι σου καὶ συλλογίσου τί κάνεις, σπρωχμένος ἀπὸ τὸν διάβολο. Ἡ τιμωρία σου εἶνε νὰ μὴν ἔχῃς κερδίση, μὲ ὅσα κακὰ ἔκανες, μήτε τὴν ἡσυχία, μήτε τὴν εὐτυχία ποὺ ποθοῦσες. Γιατὶ αὐτὰ δὲν τὰ ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κακία, ἀλλὰ μὲ τὴν καλωσύνη. Βέβαια παραπονιέσαι πὼς ἐκοπίασες, ἀλλὰ μὴ λησμονῆς ὅτι καὶ οἱ λησταὶ κοπιάζουν, καὶ σκοτώνονται μάλιστα, γιὰ νὰ κερδίσουν αὐτὰ ποὺ θέλεις νὰ κερδίσης κι' ἐσύ.

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

## ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

## Ο ΣΑΜΟΥΗΛ

Ἔνας πραγματικά μεγάλος Βασιλιάς, ὁ Φρειδερίκος τῆς Πρωσσίας, εἶπε κάποτε, πὼς τὰδικο καὶ ἡ βία εἶναι ἀπείρως μισητότερα καὶ σιχαμερώτερα, ὅταν αὐτὸς ποὺ τὰ ἐνεργεῖ προβάλλει καὶ μεταχειρίζεται τ' ὄνομα τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἔτσι γίνεται καὶ μετὴν ἄρνηση τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Θεοῦ, στ' ὄνομα δῆθεν τῆς Ἐπιστήμης. Καὶ τὴν ἴδια σιχασιὰ νοιώθεις, ὅταν βλέπης ἀνθρώπους μισομορφωμένους καὶ ποὺ τοὺς ἔχει μαράνει τὴ νόησή τους ἢ ἀπιστία, νὰ μεταχειρίζονται στὴ συζήτησή τους τὰ κάλπικα ζύγια τῆς πλέον ἄβαθης καὶ στυγνῆς λογοκρατίας, γιὰ νὰ τυλίξουνε ἀπλοϊκὲς ψυχὲς στὰ θανατερά πλεμάτια τοῦ ἀθεϊσμοῦ τους.

Ἦ! Δὲν ὑπάρχει στ' ἀλήθεια ἀποκρουστικώτερη μὰ οὔτε κι' ἐγκληματικώτερη ἐνέργεια ἀπ' αὐτή. Καὶ δυστυχῶς στὴν ἐποχή μας οἱ λογοκόποι ψευτοφιλόσοφοι καὶ ψευτοεπιστήμονες, ὑπερεπλήθυναν. Κι' ἔτσι, τῆς ἀπιστίας τὸ φίδι σέρνεται παντοῦ καὶ σκορπίζει τὸ φαρμάκι του, μαγαρίζοντας τὸ καταλάγαρο θέαμα καὶ νόημα τῆς ζωῆς. Πῶς νὰ λυτρωθῇ ὁ δυστυχισμένος ἀπλοϊκὸς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ἀποπνικτικὸ σφίξιμο τῆς ἀπιστίας, ὅταν βλέπει, σαστισμένος, τοὺς διάφορους αὐτοὺς ψευτοεπιστήμονες γύρω του, νὰ παίρνουν τὸν ἀντίθετο δρόμο τῆς πίστεως· κι' ὅμως νὰ λογιάζονται σὰν σπουδαῖοι καὶ σὰν ἐπίσημοι μέσα στὴν κοινωνία; Μέσα του καὶ στὰ βᾶθη του, σὰν με κόκκινα πυρωμένα γράμματα, εἶναι χαραγμένο πολυσέβ· στο τ' ὄνομα τῆς Ἐπιστήμης. Καὶ τὸ βλέπει, μετὰ μάτια του κι' ὀλοφάνερα, πὼς ἡ ζωὴ ἀλλάζει διαρκῶς στὸν πλανήτη μας ἀπὸ τὰ μεγάλα της κατορθώματα. Καὶ ὅτι, μετὰ αὐτὴν ὀδηγήτρان, ξεκίνησεν ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ κατακτήσῃ καὶ τὸ φεγγάρι ἀκόμα.

Ὁ ἀπλοϊκὸς του νοῦς ἀποσβολώνεται. Καὶ ἡ πολύπαθη καρδιά του, ἡ πικραμένη καὶ κουρασμένη ἀπὸ τὴν σκληρὴν βιοπάλη, εἶναι φυσικὸ νὰ ρουφᾷ τὰ λόγια τοῦ ψευτοεπιστήμονα, ὅπως ἡ ἡλιοφρυγμένη γῆ τοῦ καλοκαιριοῦ τὴν πρώτη βροχούλα. Καὶ πληθαίνει ἔτσι ἡ δυστυχία. Κι' ἀντὶ νὰ βλαστομανᾷ καὶ νὰ καρπίζει τὴν χαρὰ, φυλλοκιτρινίζει καὶ μαραίνεται τὸ δένδρο τῆς ζωῆς.

Ἦ! ἡ ἄναιμη, λισβὴ κι' ἀτροφικὴ ἐπιστημονικὴ γνώση, εἶναι τὸ χειρότερο κακό· καὶ εἶναι λοιμικὴ ποὺ φέρνει σὲ βέβαιο θάνατο!



Ὁ ψευτοεπιστήμονας εἶναι-κατὰ κανόνα-ἕνας ἄβαθος ἐντε-



λῶς καὶ μ' ἐσωτερικὴν ἀναρχίαν ἀτομιστῆς, ποὺ ἀπαρνιέται τὸν ἄπειρο πνευματικὸ κόσμον ποὺ μᾶς περιτριγυρίζει. Κι' ἀντὶ νὰ αἰσθάνεται τὴ φύση, σὰν ἓνα θεόκτιστο γεφύρι, ποὺ ἐνώνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν ἀρχικὴν τοῦ πηγῆ, θαυμάζει, λατρεύει καὶ θεοποιεῖ τὶς τυφλὲς φυσικὲς δυνάμεις. Καὶ θεότυφλος, ἀρνιέται τὴν ὑπερκόσμια πνευματικὴν ἀρχή, ποὺ φανερῶνεται παντοῦ. Κι' ἔτσι, ὅλες οἱ ἐννοιεῖς κι' ὅλες οἱ πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς ἀξίες θολώνουνε καὶ ξεφτίζουνε μέσα του καὶ γίνεται ἀνίκανος νὰ διακρίνη καὶ νὰ κατανοήσῃ τὴν πνευματικὴ πορεία τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸ λυτρωμό· καὶ πρὸς τὸ αἰῶνιο κι' ἀθάνατο, ἀπὸ τὸ προσωρινὸ καὶ τὸ πρόσκαιρο.

Καὶ καταντᾷ στὸ τέλος σὲ τέτοιο σημεῖο ὁ παραλογισμὸς του, ποὺ δέχεται καὶ ὑποστηρίζει, πῶς εἶναι δυνατό νὰ ὑπάρχουν ποιήματα, χωρὶς Ποιητῆ· καὶ πλάσματα καὶ δημιουργήματα χωρὶς Πλάστη καὶ Δημιουργό. Καὶ γίνεται ἄθεος. Καὶ ἡ ἄρνησή του αὐτὴ σφραγίζει μὲ τὴν ἀκάθαρτη ἐννοια τῆς Μοίρας καὶ τοῦ τυχαίου καὶ τῆ δικῆ του ζωῆ, ποὺ δὲν ἔχει κανένα ἄλλο πλεόν νόημα, παρὰ νὰ τρώῃ καὶ νὰ θρέφεται σὰν χοῖρος. Ἄμοιρε καὶ δυστυχησμένε καὶ ἀποκτηνωμένε ἄπιστε! Ὅσο καὶ ν' ἀγνοῆς τὸν Θεόν, αὐτὸς ὑπάρχει, σὰν πνευματικὴ ὑπερκόσμια ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος. Καὶ δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ τὸν ξαναβρίσκῃς κι' ἐσὺ στὸ σιωπηλό σου θαυμασμό στὸ θέαμα τοῦ ἑναστρου οὐρανοῦ ἢ μέσα στὸ δέος ποὺ σὲ κυριεύει ὅταν μπαίνει τὴ νύκτα μέσα σὲ κανένα ἅγιο ναό, ἢ σὰν ἀντικρίζεις νὰ μαίνεται γύρω σου ἡ καταιγίδα!



Ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτῆ, τρισευτυχισμένοι καὶ μακάριοι εἶναι, μόνον ὅσοι πιστεύουν στὸ Θεό, μ' ὅλη τους τὴν καρδιά. Καὶ τῆς πίστεως αὐτῆς γεννήτρα εἶναι ἡ θ ρ η σ κ ε ἰ α. Αὐτὴ καλλιεργεῖ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὸν σπόρο τῆς αἰωνιότητος. Κι' αὐτὴ θέλει τὶς ρίζες τῆς ὑπαρξῆς του, ὄχι μέσα στὰ χῶματα καὶ στὶς λάσπες τῆς γῆς μας αὐτῆς, ἀλλὰ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ. Αὐτὴ σέρνει τὴν ψυχὴ του σὰν μαγνήτης πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν ὁμορφίαν, πρὸς τὸ ἀγαθό, καὶ πρὸς τὴν ἀστείρευτη πηγὴ κάθε γνώσης καὶ δράσης, τὸν Παντοδύναμον καὶ πανάγαθον Θεό· καὶ τὸν ἀναγνωρίζει σὰν τὸ ὕψιστον τέλος καὶ τὴν πηγὴ τοῦ κόσμου καὶ κάθε ζωῆς. Καὶ τότε μπορεῖ νὰ ζῆ μέσα σὲ μιὰ πλήμμυρα πνευματικῆς εὐωδίας. Καὶ ἡ ἐπιστήμη τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίνεται τὸ οὐρανοδρόμον ἄρμα καὶ ὄχημα τῆς θρησκείας.

Καὶ χαρὰ στοὺς λαοὺς ποὺ ἡ «πίστη» σὰν μυρωμένο ἀγέρι

ζωῆς τοὺς χαϊδολογεῖ καὶ τοὺς δροσίζει τὸ μέτωπό τους. Πιστεύουν τότε στὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου σὰν «εἰκόνας τοῦ Θεοῦ». Πιστεύουν στὴν ἀπόλυτη ἀξία τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Αἰσθάνονται βαθύτατα, πὼς καὶ τὰ δυὸ τους εἶναι ἀθάνατα. Καὶ τάζουνε ἀνώτερο τέλος τῆς ζωῆς τους κι' ἀνώτερο σκοπὸ τους καὶ προορισμὸ τους τὴν ἀδιάκοπη τελείωσή τους καὶ τὴν «ὁμοίωσή» τους πρὸς τὸ Θεό. Καὶ εἶναι τεράστια ἡ δύναμη ποὺ ἀντλεῖ μιὰ κοινωνία, ὅταν ριζώση μιὰ τέτοια πίστη στὶς καρδιές. Τὰ πάντα μπορεῖ νὰ κινήση καὶ τὰ βουνὰ ἀκόμη νὰ κινήση καὶ τὰ πάντα νὰ κατορθώση. Κι' ὁ λαὸς γίνεται θαυματουργός.



Μιὰ τέτοια πίστη εἶχε ριζώσει, θεοφύτευτη, μέσα στὶς καρδιές τῶν πατέρων μας. Κι' ἀπ' αὐτὴν ἀνάβρυσαν ὅλα τὰ θαύματα τῆς ἱστορικῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους μας. Κι' ἕνας τέτοιος πιστός, ποὺ ζοῦσε, συνεπαρμένος καὶ θεόληπτος, μέσα σ' ἕνα θείοτατο φῶς ἠθικοῦ μεγαλείου καὶ πατριδολατρίας ἦτανε κι' ὁ καλόγηρος Σαμουήλ, ποὺ τοῦ ταγούδησε τὴ θυσία του ὑπέροχα ὁ Ἐθνικός μας ποιητῆς Βαλαωρίτης μὲ τοὺς παρακάτω περιφημοὺς στίχους του, ποὺ τοὺς παραθέτομε, γιατί εἶναι πύρινη τροφή τῆς καρδιᾶς στοὺς ἄδροσους αὐτοὺς καὶ στυγνοὺς καιροὺς μας.



Καλόγερε, τί καρτερᾶς κλεισμένος μὲς τὸ Κοῦγκι;  
Πέντε νομάται σῶμειναν, κι' ἐκεῖνοι λαβωμένοι,  
κ' εἶναι χιλιάδες οἱ ἐχθροὶ ποὺ σ' ἔχουνε ζωσμένον.  
Ἔλα νὰ δώσης τὰ κλειδιά, πέσε νὰ προσκυνήσης·  
κι' ἀφέντης ὁ Βελήπασας Δεσπότη θὰ σὲ κάμη...

Ἔτσι ψηλὰ ἀπὸ τὸ βουνὸ φωνάζει ὁ Πήλιο Γκούσης...  
Κλεισμένος μὲς τὴν ἐκκλησιά βρίσκειτ' ὁ Σαμουήλης  
κι' ἀγέρας πέρνει τὴ φωνὴ τοῦ Πήλιου τοῦ προδότη.

Χωρὶς ψαλμοὺς καὶ θυμιατά, χωρὶς φωτοχυσίες,  
γονατισμένοι, σκυθρωποί, μπρὸς στὴν ὠραία Πύλη,  
πέντε Σουλιώταις στέκονται, μὲ τὸ κεφάλι κάτου.  
Βουβοὶ δὲν ἀνασαίνουνε, καὶ βλέπεις κᾶπου κᾶπου  
ὅποῦ ἕνα χέρι σκώνεται καὶ κάνει τὸ σταυρό του.  
Ἀκίνητα στὸ μάρμαρο σέρνονται τὰ σπαθιά τους,  
σπαθιά ποὺ τόσο ἐδούλεψαν γιὰ τὸ γλυκὸ τους Σοῦλι!

Δὲ φαίνεται ὁ καλόγερος. Μόνος του στ' ἅγιο Βῆμα  
προσεύχετο κι' ἐτοίμαζε τὴ μυστικὴ θυσία·  
Σφιχτά, σφιχτά στὰ χέρια του ἐβάστα τὸ ποτήρι  
καὶ μύρια λόγια ἀπόκρυφα ἔλεγε τοῦ Θεοῦ του.  
Τὰ μάτια, κατακόκκινα ἀπ' ταῖς πολλαῖς ἀγρύπνιας,  
ἐκύτταζαν ἀκίνητα τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα.  
Τὶ θάλασσα, πού κύματα ἔχει κρυφὲς ἐλπίδες!...  
Σιγᾶτε, βρόντοι τουφεκιῶν! Πάψτε, φωνὲς πολέμου,  
κι' ὁ Σαμουὴλ τὴν ὕστερη τὴν Κοινωνιὰ θὰ πάρῃ.

Κ' ἐκεῖ πού κύτταζ' ὁ παπᾶς τὴ Σάρκα τοῦ Θεοῦ του,  
ἐκύλισ' ἀπ' τὰ μάτια του στοῦ ποτηριοῦ τα σπλάγγνα,  
σὰν τὴ δροσοῦλα διάφανο, κρυφὰ κρυφὰ ἓνα δάκρυ.  
—«Θεὲ μου καὶ πατέρα μου, θαμμένος ἐδῶ μέσα  
ἐδίψασα. Χωρὶς νερὸ ἡ θεία κοινωνιὰ σου  
θὰ ἔμειν' ἀτέλειωτη. Δέξου, γλυκὲ μου Πλάστη,  
αὐτὸ τὸ μαῦρο δάκρυ μου, μὴ τὸ καταφρονέσης.  
'Αμόλυντο καὶ καθαρὸ βγαίν' ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια  
δέξου το, Πλάστη, δέξου τὸ ἄλλο νερὸ δὲν ἔχω».

Ἦτανε Ἡλῖος κ' ἔλαμψε τὸ ἱερὸ τὸ σκεῦος.  
Τὸ αἶμα ἐξεστάθηκε, ἄχνισε, ζωντανεῦει.  
'Αναγαλλιᾶζει ὁ Σαμουὴλ πού εἶδε τὴ θεία Χάρι  
καὶ τρέμοντας ἀγκάλιασε τὸ Θεϊκὸ Ποτήρι  
καὶ τῶσφιξε στὰ χεῖλη του· κι' ἄκουσε πού χτυποῦσε,  
σὰν νᾶτανε λαχταριστὴ καρδιά, ζωὴ γεμάτη,  
'Ανοίγ' ἡ Πύλη τοῦ ἱεροῦ, σκύφτουν τὰ παλληκάρια.  
τ' ἀνδρειωμένα μέτωπα τὸ μάρμαρο χτυπᾶνε,  
καὶ καρτεροῦν ἀκίνητα τοῦ Γέροντα τὰ λόγια.  
'Ἐπρόβαλ' ὁ καλόγερος. Τὸ πρόσωπό του φέγγει  
σὰν χιονισμένη κορυφή στοῦ φεγγαριοῦ τὴ λάμψη.  
Στὰ λαβωμένα χέρια του βαστοῦσ' ἓνα βαρέλι  
πῶκλεινε μέσα θάνατο, φωτιὰ κι' ἀπελπισία.  
'Ἐκεῖνο μόνο τῶμεινε, ἐκεῖνο μόνο φθάνει.  
'Ἐμπρὸς στὴν πύλη τοῦ ἱεροῦ μονάχος του τὸ στένει  
καὶ τρεῖς φορές τωὺλόγησε καὶ τρεῖς φορές τωὺχιέται.  
Σὰν νᾶταν Ἅγια Τράπεζα, σὰν νᾶταν Ἄρτοφόρι  
ἀπίθωσ' ὁ καλόγερος ἐπάνω τὸ ποτήρι,  
καὶ σιωπηλὸς κι' ἀτάραχος ἄναψε θειαφοκέρη

«Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ  
σήμερον Υἱὲ Θεοῦ».....

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

**46. Ο ΠΕΙΡΑΖΩΝ**

«*Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου... Καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.*» (Ματθ. κβ', 37 κ.ε.)

Αὐτὴ ἡ πάστα τῶν Φαρισαίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ εἶχε τελείως γελοιοποιηθῆ μετὰ τὴν ἀντιφάσεις της, στὴν προσπάθεια νὰ μειώσουν τὴν λαμπρότητα τοῦ φωτὸς τῆς ἀλήθειας, ποὺ σὰν ἀφρὸς ὀλόλευκος ἐσχημάτιζε ὀλόκληρα ποτάμια καὶ ἐπότιζε τὶς διψασμένες ψυχές. Ἡ συνέπεια λόγων καὶ ἔργων, αὐτὴ ἡ ξαστεριά τοῦ κηρύγματος καὶ ἡ ἀρωματισμένη ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ στὰ ὄμματα ὄλων γενικῶς, αὐτὴ ἡ γλυκύτης τῆς ἐκφράσεως, αὐτὸ τὸ οὐράνιο πνεῦμα, ποὺ πρώτη φορὰ ἀπεκαλύπτετο στὸν πεζὸ κοσμάκη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀντὶ νὰ ἐλκύσουν τὴν προσοχὴ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἡγεσίας τοῦ Ἰσραήλ, ὥστε νὰ ὠφεληθῆ καὶ νὰ ὠφελήσῃ, ξεσεκέπαζαν τ' ἀνθρώπινά της πάθη, ποὺ τὰ ἐκάλυπτεν ἡ ὑποκρισία της καὶ ἡ ἀμάθεια τοῦ λαοῦ. Πάντοτε οἱ πονηροὶ θρησκευτικοί, ἰδίᾳ, Ἄρχοντες, ποὺ διαχειρίζονται δημόσια ἀξιώματα, ἐὰν δὲν χτυπήσουν τὴν πονηρίαν τους καὶ δὲν θεωρήσουν ὡς καθήκον καὶ ἀποστολὴν καὶ ἔργον τὸ ἀξίωμα, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον

---

Φωνές ἀκούονται, χτυπιές, ἀλαλαγμοί, ἀντάρα...  
 Πλακώσανε οἱ ἄπιστοι — Καλόγερε, τί κάνεις;  
 Ἐσήκωσε τὰ μάτια του ὁ Σαμουὴλ στὸν κρότο  
 καὶ στάζ' ἀπ' τὴ λαβίδα του ἐπάνω στὸ βαρέλι  
 μιὰ φλογερὴ σταλαματιὰ ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὸ γαῖμα...  
 Ἀστροπελέκια ἐπέσανε· βροντᾶει ὁ κόσμος ὅλος·  
 λάμπει στὰ γνέφ' ἡ ἐκκλησιά· λάμπει τὸ μαῦρο Κοῦγκι:  
 Τὶ φοβερὴ κεροδοσιὰ πῶλαβε στὴ θανή του  
 τὸ Σοῦλι τὰ κακότυχο, καὶ τὶ καπνὸ, λιβάνι!

Ἀνέβαινε στὸν οὐρανὸ καὶ τοῦ παπαῖ τὸ ράσο,  
 κι' ἀπλώθηκε κι' ἀπλώθηκε σὰν τρομερὴ μαυρίλα,  
 σὰν σύγνεφο κατάμαυρο κ' ἐθόλωσε τὸν Ἥλιο.  
 Κι' ἐνῶ τάνεβαζ' ὁ καπνός, κι' ἐνῶ τὸ συνεπαίρνει,  
 τὸ ράσο πάντ' ἀρμένιζε κι' ἐδιάβαινε σὰν Χάριος.  
 Κι' ἐκεῖθεν ὅπου διάβηκεν ὁ φλογερός του ἴσκιος,  
 σὰν νᾶταν μυστικὴ φωτιά ἐρρόγισε τὸ λόγγο.  
 Καὶ μετὰς πρώταις ἀστραφαῖς καὶ μετὰ τὰ πρωτοβρόχια  
 χλωρὸ χορτάρι φύτρωσε, δάφνες, ἑληές, μυρτοῦλες,  
 ἑλπίδες, νίκες καὶ σφαγές, χαρὲς κι' ἐλευθερία.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ὠρκίσθησαν, θὰ εὐρίσκουν τρόπο νὰ κρατοῦν τὸ σκύλο χορτάτο καὶ τὴν πίττα ἀκέραια, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον. Γιατὶ δὲν ἐξηγεῖται τὸ πῶς ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ἐτάχθησαν νὰ ὑπηρετήσουν τὸ πνεῦμα, ἦσαν ἀντιπνευματικοί, ποὺ ὠρκίσθησαν νὰ ὑπηρετοῦν τὸ Θεὸ καὶ τὸ λαό, ἦσαν — μετὰ τὰς πράξεις τους — ἄθεοι, ἀντικοινωνικοί, κατώρθωσαν νὰ ἄρχουν, νὰ ἐπιπλέουν, νὰ θεωροῦνται ἅγιοι καὶ ἀπὸ Θεοῦ, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα ἦσαν τὰ ἀνθρώπινα σκύβαλα, μ' ἓναν ἐγκληματικὸ καὶ χτυπητὸ σὲ ἀσέβεια καὶ θρασυτητα δυναμισμὸ, ὅπως τοὺς διεζωγράφισεν ὁ Ἰησοῦς. Ἄλλ' ὁ λαός, ὁ ἀπλοῦς λαός, τρέμει καὶ σέβεται τοὺς—κατὰ τεκμήριον τοῦλάχιστον — ἱεροὺς ἄνδρας, γιατί πιστεύει πῶς, ἐφ' ὅσον ἀντιπροσωπεύουν τὴν Ἰψίστην ἀξίαν καὶ εἶναι ὄργανα, στὴ θεωρία καὶ στὴν πράξι, τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ κάθε μομφή ἢ δημοσία κατάκρισις, πολλῶ μᾶλλον κάθε ἐπαναστατικὴ ἐναντίον τους πράξις, εἶναι ἀμάρτημα καὶ συνεπάγεται τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἄμεσον ἢ καὶ ἔμμεσον τιμωρίαν. Γι' αὐτὸ ὑπῆρχε καὶ ἡ ρήτρα «ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς». Ἔτσι ὅλοι οἱ ἐγκληματικοὶ τύποι, ποὺ εὐρῆκαν καταφύγιον στὴ στέγη τῆς πίστεως καὶ τῆς θείας λατρείας ἐσώζοντο ἀπὸ τὸ ξέσπασμα τῆς ὀργῆς τοῦ λαοῦ, ποὺ ἐβλεπε τὰς ἀντιφάσεις καὶ τὰς ἀντινομίας στὴ ζωὴ τῶν Ἀρχόντων του, εἴτε ἦσαν λειτουργοὶ τοῦ Ἰψίστου εἴτε διδάσκαλοι, ἐρμηνευταὶ τοῦ θείου Νόμου. Ἔτσι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἡσυχοὶ ἀπ' τῆς πλευρᾶς τῆς προσωπικῆς των ἀσφαλείας, λόγω τῆς ιδιότητός των, καὶ ἀνεξέλεγκτοι στὴ διαχείρισί των κεφαλαίων, ποὺ τοὺς ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός, ὠργιάζαν κυριολεκτικῶς εἰς βάρος τοῦ θρησκευόντος καὶ νομοταγοῦς λαοῦ, γιατί ἠσέλγουν ἐπάνω στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν ἀρετὴ ποὺ ἐδίδασκεν ὁ Μωσαϊκός, ἀτελής ἔστω, Νόμος. Γι' αὐτοὺς τὸ ψεῦδος ἦταν ἰσχυρότατον μέσον στρατηγικῆς τακτικῆς καὶ ἐπιβολῆς, πολλάκις δὲ καὶ ἀπολογίας, ὅταν ἤρχοντο σὲ στενόχωρο θέσι ἀπὸ τὰ συντριπτικὰ ἐρωτήματα τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτὸ τὸ ψεῦδος εἶχε πλουσίαν ἱματιοθήκην καὶ ἄλλαζεν ἀπλῶς ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν, ἀνάλογα μετὰ τὰς περιστάσεις, τὰς ἀνάγκας, τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸ. Τὸ ψεῦδος ἐνεφανίζετο καὶ ὡς εἰρωνεία, καὶ ὡς ἀγνοία, καὶ ὡς ἄμεσον ἐνδιαφέρον, καὶ ὡς προστάτης τοῦ Νόμου. Καθαρό, σατανικὸ δίδαγμα καὶ ἀνατρεπτικὸν ὄπλο κατὰ τῆς ἠθικῆς τάξεως καὶ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τὸ ψεῦδος, ἐρησιμοποιήθη ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Νομομαθεῖς τοῦ Ἰσραὴλ σ' εὐρυτάτῃ κλίμακα, περισσότερο κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ποὺ ἔκαμε τὴ μεγαλόπρεπὴ ἐμφάνισιν τῆς ἡ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ λαός μπορεῖ νὰ σέβεται, σὺν βαθεῖα θρησκευτικῶς καὶ νὰ ἀνέχεται τοὺς Ἀρχοντάς του, ἀφοῦ τοὺς ἀνέχεται ὁ Θεός, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἀσεβεῖς καὶ ἐκμεταλλεῦται τοῦ ἀξιώματός των ὅμως

δὲν εἶναι τόσο ἡλίθιος νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται τὴ διαφορὰ μεταξὺ φωτὸς καὶ σκότους, ψεύδους καὶ ἀληθείας, γνησίων ἐκπροσώπων τοῦ Θεοῦ καὶ ὑποκριτῶν. Ὑπάρχει τὸ κοινὸν ἠθικὸν κριτήριον τῆς συνειδήσεως ποὺ κοσκινίζει γνώμες, ιδέες, λόγους, πράξεις τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα ἐκείνων ποὺ μοιάζουν μὲ λευκόκτισταν πόλιν ἐπάνω ὄρους κειμένην. Ἐπειτα, ὅσῳ κι' ἂν ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς θρησκευτικούς Ἄρχοντας εἶναι μεγάλος, δὲν λείπει ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ λαοῦ οὔτε ὁ ὑπόκωφος γογγυσμὸς, οὔτε καὶ οἱ μουρμούρες. Κι' αὐτὰ ἦσαν ἔντονα ὅσῳ ἰσχυρὸ ἦταν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν μπόρεσαν οἱ Ἄρχοντες τοῦ Νόμου νὰ ἐξοντώσουν ἀμέσως, γιὰ νὰ μὴν ἐκτεθοῦν ἀνεπανόρθωτα. Τὸ μαῦρο γίνεται μελανώτερο ὅταν ἀντιπαραβάλλεται πρὸς τὸ λευκόν. Οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλο τὸ συναπάντημα τῆς συγχρόνου πνευματικῆς ἡγεσίας, ἀπεκαλύπτοντο ἀνθρωπάκια, ἀσυνεπεῖς, γεμάτοι παθάρια, ἰδιοτελεῖς, θρησκευιοκάπηλοι, μεγάλοι ἀπατεῶνες μὲ θρησκευτικὸν ἐπίχρισμα καὶ διαβολικὴ λογικὴ πρὸς κατοχύρωσιν τῶν ταπεινῶν ὑλικῶν συμφερόντων τους. Δὲν ἦσαν οἱ θεοφοβούμενοι καὶ ταπεινοὶ καὶ σεμνοὶ ἄνθρωποι, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ἐμπνεύσουν στὸ λαὸ ἐμπιστοσύνην ὥστε, αὐτὰ ποὺ ἐδίδασκαν ξηρῶς καὶ κατ' ἀνάγκην ἐξ ἰδιότητος, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐφήρμοζαν οἱ ἴδιοι, νὰ τὰ μεταγγίσουν στοὺς ἄλλους σὰν αἷμα ψυχικόν. Κι' ὅταν εὐρίσκωντο στὴν ἀνάγκη νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, κατέστρωναν ὀλόκληρο στρατηγικὸ σχέδιο, ὥστε ἡ ἐπίθεσις ἢ ἡ ἄμυνα νὰ ἐλκύη τὴν προσοχὴν τοῦ ἀμαθοῦς λαοῦ, καὶ νὰ δικαιολογῆται, ἔστω καὶ ἂν δὲν κατῴρθωναν ποτέ, εἴτε ἐπιτιθέμενοι εἴτε ἀμυνόμενοι νὰ βγοῦν στὸν ἄφρό. Σκληρὸς ἀντιδραστικὸς κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πυρὴν ἦσαν καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, περισσότερον βαλτοὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ παρὰ ὀρεξᾶτο νὰ γεννήσουν ζητήματα μεταφυσικά. Γιὰ τὴν ἑξέωθησίν των νὰ ὑποβάλουν τὸ περὶ ἀθανασίας καὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ἐρώτημα καὶ ἡ βιδωτὴ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτούς, τοὺς ἐξέθεσε τὴ σοβαρότητα, τὴ γνῶσιν, τὴ φημισμένην τους φιλοσοφικὴν διάθεσιν, γιὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ἐπληροφορήθησαν, καὶ τὸ ἀπαθεῖς καὶ ἀδαεὲς τῆς ἀνθρώπινης φύσεως μεταθανάτιως ἐδιδάχθησαν, ὥστε κατὰ τὴν κοινὴν λαϊκὴν παροιμίαν, ἐνῶ ἐπῆγαν γιὰ μαλλί, σὰν φιλόσοφοι ποὺ ἦσαν, νὰ βγοῦνε κουρεμένοι ... Διότι «ἐφιμώθησαν» ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου.

Αὐτὸ τὸ πάθημα τῶν Σαδδουκαίων κατετάραξε τοὺς Φαρισαίους, ποὺ δὲν ἐδίσταζαν νὰ συμμαχοῦν μὲ ἀναρχικὰ στοιχεῖα, προκειμένου νὰ χτυπήσουν τὴν ἀλήθειαν, νὰ σβύσουν τὸ φῶς, νὰ ἐπιπλεύσουν. Τὸ ἱερὸν κείμενον σημειώνει: «Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό». Πολεμικὴν διεξήγαγον οἱ ἄνθρωποι κατὰ τοῦ Χριστοῦ. Ἰσχυρό-

τατον αντίπαλον εἶχον. Μάχας θὰ ἔδιδον. Δημοσίᾳ θὰ ἐπαινοῦντο ἢ θὰ κατεκρίνοντο. Τὸ πολεμικὸν συμβούλιον, ὅχι κατὰ τοῦ Σατανᾶ ἀλλὰ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπεβάλλετο ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῶν πραγμάτων νὰ συγκροτηθῆ πρὸς λῆψιν ἀποφάσεων, κατὰστρωσιν τοῦ ἐπιτελικοῦ σχεδίου, διορισμὸν τοῦ ἐπιτελάρχου, ποῦ θ' ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Οἱ κακοὶ καὶ φθονεροὶ καὶ μικράνθρωποι δὲν ἐξεγείρονται κατὰ τοῦ σκότους, τῆς ἀδικίας, τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ πάσης μορφῆς ἀνομίας, ἀλλὰ σ' ἄν ὄργανα τοῦ κακοῦ, ἐξεγείρονται κατ' ἐκείνου ποῦ δίνει τὸ φῶς, διδάσκει δικαιοσύνην, ἐλέγχει τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν συνανθρώπων μας, εἶναι νομοταγῆς. Οἱ Φαρισαῖοι δὲν μπορούσαν νὰ πάρουν διαφορητικὴ θέσιν ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ, ποῦ τοὺς ἐμαστίγωνε τῆ θρησκευτικοκαπηλείᾳ, τὴν ὑποκρισίᾳ καὶ τὴν κακοήθειᾳ, καὶ τοὺς ξεγύμνωνε στὰ μάτια τοῦ λαοῦ, πρὸ τοῦ ὁποῖου ἐπροβάλλοντο περισπούδαστοι καὶ ἀπὸ Θεοῦ σταλμένοι γιὰ νὰ τὸν τυραννοῦν ἰσοβίως. Καὶ «συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό». Ἡ ἐγκληματοῦσα συμμορία χάνει τὴ δύναμί της ὅταν ἐμφανίζεται ἀναμέτρῃσι του μετὰ τὸ ἀγαθόν. Ὅταν παρουσιάζεται πολυκέφαλο καὶ πολύστομο παίρνει θάρρος, ἔστω καὶ ἂν παθαίνῃ ὅ,τι ἔπαθεν ἡ λερναία Ὑδρα τοῦ μύθου, ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα. Καὶ στὴν περίπτωσί μας, ἐνῶ πολλά τὰ κεφάλια κατέστρωσαν τὸ σχέδιον τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἓνα στόμα, κάπως ἐπισημότερο καὶ ἀρμοδιώτερο γιὰ τὴν περίστασιν, τὸ θῦμα ἔπρεπε νὰ μιλήσῃ: ὁ Νομικός, δηλαδὴ ὁ κάτοχος καὶ σωστὸς ἐρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ μὴ φαίνεται καθόλου ἡ ἐχθρική διάθεσις, τὰ σατανικὰ ἐλατήρια τῆς ἐπιθέσεως, ἀλλὰ νὰ ἐμφανισθῆ ὁ ἐπερωτῶν ὡς θεοφοβούμενος ἄνθρωπος, ὡς ἐκτιμῶν κατ' ἀξίαν τὴν προσωπικότητα τοῦ Κυρίου, ὥστε νὰ διαθέσῃ εὐμενῶς τὸν λαόν, ποῦ θὰ ἤκουε καὶ τὴν ἐρώτησι καὶ τὴν ἀπάντησι. Καὶ τὸ ἐρώτημα δὲν ὑπεβλήθη οἰκείως ὡς ἀπὸ διδάσκαλον πρὸς μαθητὴν, ὅπως γίνεται συχνά: «τί λες Κώστα, Γιάννη, Πέτρο ἐπάνω σ' αὐτὰ ποῦ σ' ἔμαθα», ἀλλ' ὡς ὑπὸς ἀνακρίσεως γιὰ νὰ θέσῃ σὲ ὑποδικία τὸ Χριστὸ ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου, ποῦ εἶχε τὴν ἀρμοδιότητα, ἐν περιπτώσει κακοδοξίας, νὰ συλλάβῃ, νὰ δικάσῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ τὸν ἀνατροπέα τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς, τῶν πολλῶν, παγίδος, γιὰτι αὐτοὶ εἶχαν κάμει προηγουμένως εἰδικὴ σύσκεψιν μετὰ τὸ θέμα ποῦ λέγεται «Ἰησοῦς», «ὅπως αὐτὸν παγιδέυσωσιν ἐν λόγῳ» (Ματθ. κβ', 15). Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἱερὸν κείμενον βγαίνει τὸ συμπέρασμα τοῦ διαβεβλημένου: «Ἐπρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν, νομικός, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων»: «Πειράζων» σημαίνει δοκιμάζων, ἐνοχλῶν, προκαλῶν με κάποια δόσι πονηρίας τὸν ἀντίπαλόν του νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἀποτέλεσμα ποῦ θέλει.

«Διδάσκαλε, ἐρωτᾷ ὁ νομικός, ποία ἐντολή μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;». Οἱ φύλακες καὶ ἐρμηνευταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, ὅπως καὶ ὁ λαὸς ἀκόμη, σύμφωνα μὲ τὴ διάταξιν τοῦ Θεοῦ, ὄφειλόν νὰ γνωρίζουν ἀπ' ἔξω καὶ ἀνακατωτὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου, πολὺ περισσότερον τὰς μείζονας καὶ ἐλάσσονας ἐντολάς του. Οἱ νομικοὶ μάλιστα γι' αὐτὸ ἐπαίρναν κι' αὐτὸν τὸν τίτλον, γιατί ἐπάνω ἀπ' τὸν καθένα ἦσαν οἱ ἐπίσημοι καὶ ἀσφαλτοὶ σύμβουλοι τῆς θεοκρατικῆς, ἅς ποῦμε, κυβερνήσεως. Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχε καμμιά τέτοια ἐπισημότητα ἢ ἀρμοδιότητα ἢ ἀνειλημμένην ὑποχρέωσιν νὰ δέχεται ἐρωτήματα ἀφορῶντα τὸν Νόμον καὶ νὰ δίδῃ δημοσίᾳ μάλιστα ἀπαντήσεις. Τέτοια ὑποχρέωσι καὶ τέτοια καθήκοντα εἶχαν, ὡς εἰδικοί, οἱ νομικοί. Ὁ σημερινὸς νομικὸς ἦταν βαλτὸς καὶ τοῦτο μήπως ἔφερε, εἰς θέματα νόμου, σὲ δύσκολη θέσι τὸν Ἰησοῦν, ἢ, τοῦλάχιστον, νὰ μὴ ἐξετίθετο μέχρι βαθμοῦ γελοιοποιήσεως ὁ ἐρωτῶν. Οἱ νομικοὶ δὲν ἦσαν τυχαιοὶ ἄνθρωποι, καὶ λόγῳ τῆς μορφῆς ὡς των μάλιστα, εἶχαν ἄκρατον ἐγωϊσμὸν καὶ ἀσύστολον θράσος. Ὁ νομικὸς ἦταν κατάλληλος καὶ ἀρμόδιος γιὰ τὴν περίπτωσιν, ἐφ' ὅσον ἀπεφασίσθη νὰ παγιδευθῇ ὁ Ἰησοῦς μ' ἐρωτήματα θρησκευτικῆς φύσεως καὶ ἐφ' ὅσον ἀπηρτεῖτο καὶ τὸ ὄργανον τῆς παγιδεύσεως νὰ εἶναι εἰδικῶς ἀρμόδιον καὶ θρασύ. Τὸ περιεργὸν εἶναι ὅτι δὲν ἀντελήφθη ὁ νομικὸς ὅτι, ἔστω καὶ ὑποκρινόμενος ἄγνοιαν νόμου, ἐξετίθετο στὴ συνειδήσει ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐτάχθη νὰ διαφωτίσῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ. Ὁ λαὸς δὲν ἐγνώριζε τὰς ἐσωτέρας διαθέσεις τοῦ νομικοῦ, ὥστε ἐκ τῶν προτέρων ν' ἀντιληφθῇ ὡς παρασκευασμένως ψυχικὰ, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παγίδος, ὄχι περὶ ἀγνοίας. Ἐπειτα ἡ ὑποκρισία ἐκάλυπτε τὴν πονηράν πρόθεσιν τοῦ νομικοῦ, καὶ τὸ ἐρώτημά του ἔμπαινε στὴ φυσικὴν του γραμμὴν, ἀφοῦ ἄλλως τε καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐπροβάλλετο καὶ ἀνεγνωρίζετο ὡς δημόσιος Διδάσκαλος τοῦ λαοῦ, ἅ ὄχι νομικός.

«Διδάσκαλε, ποία ἐντολή μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;». Ἡ ἀπλὴ ἀγνώσις τοῦ νόμου καὶ ἡ παραβολὴ τῆς μιᾶς ἐντολῆς πρὸς τὴν ἄλλην, θὰ ἐβοηθοῦσον τὴν κοινὴν, τὴν ἀπλὴν λογικὴν στὸ σχηματισμὸν γνώμης περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάσσονος τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, τὸν ὁποῖον οἱ Φαρισαῖοι, Γραμματεῖς, Ἀρχιερεῖς εἶχαν καταστήσει λεπτότατον ἰστὸν γι' αὐτοὺς ἀλλὰ τεῖχος ἀδιαπέραστον γιὰ τὸ λῶ. Ἐν πάσει περιπτώσει, παρὰ τὴν πονηρίαν τοῦ νομικοῦ, ἐφ' ὅσον τὸ ἐρώτημα ἐτέθη δημοσίᾳ, ὅπως καὶ ἄλλοτε, δίδεται ἕρεμα καὶ ἀπαλά, ν' ἀκούσουν ὅλοι, ἡ ἀπάντησις: «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη, λέγει, ὁ Ἰησοῦς, ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοίᾳ αὐτῇ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ



οί προφήται κρέμανται). Ἡ γλῶσσα τοῦ κειμένου εἶναι σαφεστάτη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐντολῆς δὲν θέλει εἰδικούς θεολόγους ἢ ἀποκαλυφθῆ. Καμμιά ἐντολὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῆ ἐὰν δὲν ἀναφερθῆ στὸ Θεὸ καὶ στὸν πλησίον μας. Ἐκεῖνος ποῦ δίνει νόημα καὶ σκοπὸ στὴ ζωὴ μας καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα ἐξισοῦνται μὲ τὸ ἀπόλυτον μηδέν, εἶναι ὁ Θεός. Ἐπόμενον ὅτι κορυφαία τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ πρὸς Αὐτὸν ἀγάπη, σὲ βαθμὸν ἀουλλήπτου ψυχικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεως. Αὐτὸ σημαίνει τὸ «ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου». Πρὸ τῆς ἀγάπης αὐτῆς ὠρχιᾶ κάθε ἄλλη. Ἡ πλήρης ἀπορρόφησης τοῦ νοητικοῦ, συναισθηματικοῦ καὶ βουλευτικοῦ μας κόσμου ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, κρατεῖ τὸν ἕσω ἄνθρωπό μας σφιχτοδεμένο στὴ δική Του βουλή, στὸ φωτεινὸ χῶρο τοῦ σωτηρίου θελήματός Του. Θ' ἀρκοῦσε αὐτὴ γιὰ νὰ ἡμερέψῃ τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ τὸν θέσῃ στὴν ὑπηρεσία τοῦ συνανθρώπου του, πρᾶγμα ποῦ ἀπαιτεῖ ὑψηλὸν φρόνημα, ξερρίζωμα τῆς ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, σύλληψιν τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς. Τόσο προηγμένοι δὲν ἦσαν οἱ Ἑβραῖοι, γι' αὐτὸ καὶ ὑπεβυμίζετο τὸ καθῆκον μὲ τὴν προσθήκη «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Ἡ τελευταία ἀσφαλῶς ὑπόμνησις τῆς ἐντολῆς ἦτο καὶ ἓνας ἔμμεσος ἔλεγχος κατὰ τοῦ πειράζοντος τὸν Ἰησοῦν. Ἐφ' ὅσον ἡ μεταχειρίσις τοῦ πλησίον μας πρέπει νὰ γίνεται μὲ βᾶσιν τὴν ἀγαπή, τοῦ ὀφείλουμε στὸν ἑαυτὸ μας, ἐπόμενον ὅτι ἡ προσπάθειά τοῦ νομικοῦ νὰ ἐκθέσῃ τὸν Ἰησοῦν, τουλάχιστον ὡς ἄπλοῦν πλησίον του. στὰ ὅμοια ταῦτα καὶ νὰ τὸν ὑποτιμῆσῃ, σημαίνει σκληρότητα καὶ κακὴν ἀνατροφήν. Καεῖς δὲν θὰ ἤθελεν, οὔτε καὶ ὁ πειράζων νομικός, νὰ ἰδῆ τὸν ἑαυτόν του δερδόμενον δημοσίᾳ. Μὲ τὴν ὑπόμνησι. καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, καθιστᾷ ὑπόδικον τὸν νομικὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐφ' ὅσον τὸ ἐλατήριον τοῦ ἐπερωτῶντος δὲν ἦτο ἠθικὸ ἔπερτε στὸ ἀμάρτημα τῆς παραβάσεως τῆς θείας ἐντολῆς, ποῦ τονίζει «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Καὶ ἐδῶ δὲν ἀπηγεῖτο φιλοσοφία. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις εἶχε τὴν δύναμι νὰ μεταποιῇ τὸ πικρὸν καὶ γλυκὸ ἢ νὰ καθιστᾷ ἀναπολογήτους τοὺς πονηροὺς, φθονεροὺς καὶ ὑποκριτάς. Ἄν ὅμως ἐπρόκειτο περὶ ἀνθρώπου μὲ ἀδυναμίας; Ἐπρεπεν ὁ σοφός, θρησκος νομικός νὰ ἐπιδιώκῃ τὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ἐξευτελισμὸ τοῦ συνανθρώπου του; Τότε οὔτε τὴν ἐντολὴ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἐφήρμοζε. Ποτὲ ὁ Θεὸς δὲν θέλει τοῦ πλάματός του τὸν ξεπεσμὸ στὴ συνειδήσι τῶν ἄλλων, ἐκτὸς ἂν τὸ ἴδιο μὲ τὴ διαγωγή του ἐκθέτει ἑαυτό. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ὅποιος πραγματικὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του σ' ἂν τὸν ἑαυτόν του, φροντίζει νὰ σκεπάξῃ τίς ἀδυναμίες του καὶ ἰδιαίτερώς νὰ τίς διορθῶναι μὲ πνεῦμα πάλιν ἀδελ-

φικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως διατάσσει ὁ Θεὸς καὶ ἡ κοινὴ λογικὴ, ποῦ δὲν κατευθύνεται ἀπὸ τὸ κτηνῶδες προσωπικὸν πάθος, ὅπως συνέβαινε μὲ τὸν νομικὸν.

Μετὰ τὴν ἀπάντησιν, ἀντιστρέφονται οἱ «ῥοιοὶ» καὶ ἐπερωτᾷ ὁ Ἰησοῦς οὐχὶ τὸν ἕνα, ἀλλ' ὅλους τοὺς παρευρισκομένους Φαρισαίους, ποῦ εἶχαν συνωμοτήσῃ ἐναντίον του. Ἡ ἐπερώτησις, καθαρῶς ἀγιογραφικὴ καὶ θεολογικὴ, ἀνεφέρετο στὸ πρόσωπόν του, τὸ ὁποῖον τόσο βασανιστικῶς τοὺς ἀπησχόλει. Ἐπειδὴ ἐπαπειλημένως ἀπεδείχθησαν ἀντιγραφικοὶ καὶ εὐρισκόμενοι στὴν πλάνη, ὁ Κύριος τοὺς ἐρωτᾷ. «Τὶ ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος υἱὸς ἐστι;». Δὲν ἠθέλησαν ποτὲ οἱ ἄνθρωποι νὰ μελετήσουν τὰς Προφητείας. Δὲν προσευχήθησαν νὰ πάρουν φωτισμὸ γιὰ νὰ μποῦν στὸ πνεῦμά τους. Δὲν ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἐσωτερικὴν, τὴν θείαν ἔλλαμψιν, ἐνῶ περιμέναν Λυτρωτὴν, Σωτῆρα, Βασιλεῖα τῆς καρδιάς τους. Ἐπόμενον ἦτο σὰ μὴ προσέξουν τὴ θεία προέλευσι τοῦ Κυρίου, τὴν ἀνερμήνευτον, ἀνθρωπίνως, καταπληκτικὴν πνευματικὴν ἀκτινοβολία του, τὸ βάθος τῶν ἀληθειῶν, ποῦ ἀπεκαλύπτοντο στὰ κηρύγματά του, τῶν θαυμάτων τὴν ἱερὴ σκοπιμότητα. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἐπείραζον, τὸν ἐταλαιπώρουν, τὸν διέβαλον, τὸν συκοφαντοῦσαν, τοῦ ἔστειναν παγίδας. Στὸ ἐρώτημα τοῦ Ἰησοῦ ἀπήντησαν πῶς ὁ Χριστὸς εἶναι υἱὸς τοῦ Δαυὶδ. Αὐτὴ ἡ πεζοτάτη ἀπάντησις, ποῦ θὰ τὴν ἔδιδε καὶ ἀπλοῦς ἀναγνώστης τοῦ ἱεροῦ κειμένου, τοὺς ἐξέθεσε μὲ τὸ δεῦτερον ἐρώτημα: Τότε, λέγει, πῶς ὁ Δαυὶδ, ἀφοῦ ἔχει παιδὶ τὸ Χριστὸ τὸν ἀποκαλεῖ Κύριον; (Εἶπε Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου). Καὶ ἐφ' ὅσον, προσθέτει ὁ Ἰησοῦς, ὁ Δαυὶδ καλεῖ τὸν Χριστὸν Κύριον, πῶς εἶναι υἱὸς του; Φοβερὸ τὸ ἐρώτημα στηριζόμενον ἐπάνω στὴ φύσιν καὶ στὴ λογικὴ τῶν πραγμάτων. Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ποῦ ἀνέτρεπεν ἄρδην τὴν πλάνην πῶς ὁ Χριστὸς εἶναι ἕνας ἀπλοῦς διδάσκαλος τοῦ λαοῦ, ἕνας ἀγαθός, φιλαλήθης, ἀπροσωπώληπτος καὶ ἀντικειμενικός ἄνθρωπος καὶ ὄχι Ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποῖου ὠμίλησαν οἱ Προφητεῖες διὰ μέσῳ τῶν αἰῶνων, θὰ ἤμποροῦσαν νὰ συζητήσουν πλατεῖα, νὰ ὠφεληθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι προσωπικῶς καὶ ὁ λαὸς ποῦ εἶχεν ἀνάγκη διαφωτισμοῦ χάριν τῆς σωτηρίας του. Οἱ ἀφορμὲς ποῦ, ἔστω, ἀπὸ φθόνου καὶ ταπεινῆς ἀντιδικίας ἔδιδαν οἱ Φαρισαῖοι, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἦσαν μοναδικές, γιὰτὶ ἀνεφέροντο σὲ βασικὰ προβλήματα τοῦ Νόμου καὶ τοῦ πνεύματός του, ἀφ' ἑτέρου δὲ στὸ πρόσωπο τοῦ Μεσσία, ποῦ ἦταν τὸ κέντρον τῶν Προφητειῶν, ὁ πόθος τῶσων αἰῶνων μετὰ τὴν πτώσιν καὶ τὴν ἀποστασίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

(Εἶ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν—τὸν Χριστὸν—Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;). Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ δὲν ἐδόθη καμμιά ἀπάντησις:

«Οὐδείς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι». Ποιὸ ἦτο τὸ καθῆκον τῶν τιμίων καὶ μάλιστα μορφωμένων ἀνθρώπων ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ νομικοῦ, τὴν ἀπάντησιν καὶ τὸ ἐπερώτημα τοῦ Ἰησοῦ. Ἄν ἔλειπεν ὁ ἐγωϊσμός, εἴπαμε, καὶ ὁ φθόνος καὶ τὰ ταπεινὰ συμφέροντα τῆς ἡγέτιδος τάξεως τοῦ Ἰσραήλ, ἀσφαλῶς θὰ ἀνέβλεπον ψυχικῶς καὶ θ' ἀντελαμβάνοντο τὴν μεγίστην τιμὴν ποῦ ἔκαμεν ὁ Θεὸς στὸ ἐβραϊκὸν γένος καὶ σ' αὐτοὺς προσωπικῶς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἔχει τοπικοὺς καὶ χρονικοὺς περιορισμούς, ἀλλὰ ξεπερνᾷ τὰ ὄρια σὰν ἄπειρον καὶ ἄχρονον φῶς ἀληθείας, ἡ ἴδια ἀλήθεια ἅς φωτίσῃ καὶ ἅς διδάξῃ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τοῦ Νέου Ἰσραήλ, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἡ Ἐκκλησία του δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κατάστημα ὑλικῶν συμφερόντων. Εἶναι ταμειοῦχος τῆς Χάριτος, ποῦ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὸν Σταυρικὸν θάνατον Ἐκείνου, ὅστις ἔδωκε τὴν ζωὴν του λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Οἱ Κληρικοί, ἀνώτεροι ἢ κατώτεροι, ἅς πάρουν τὸ φοβερὸ μάθημα ποῦ πῆρεν ἡ Συναγωγὴ, ἡ ὁποία ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐνέπαιζε καὶ ἐπείραζε τὸν Θεόν. Ἄς θυμηθοῦμε πῶς τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς θεοπαιξίας, παρὰ τὴν ἀνοχὴν καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Κυρίου, θὰ τιμωρηθῆ, γιὰτὶ ὅπως τονίζει ὁ Ἀπόστολος («Ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυοὶ ἢ τρισὶ μάρτυσι ἀποθνήσκει· πῶσφ δοκεῖτε χεῖρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς Διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγγιάσθη καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνουβρίσας;»)

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ  
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Ἄρχιμ. Φιλάρτου Βιτάλη, Ἱεροκέρυκος Νικοπόλεως

## ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου  
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)  
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

## «ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΑΡΙΘΜΟΥΣ»

Ἐπὶ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Πότε ἡ σιωπὴ λογαριάζεται σὰν συγκατάθεση

Συχνὰ κι' ὁ θεῖος νόμος τὴν παίρνει καὶ τὴν λογιάζει τὴν σιωπὴν σὰν συγκατάθεση. Πότε ὅμως; Ὅταν αὐτὸς ποὺ ἀκούει καὶ σωπαίνει, ἔχει τὴν ὑποχρέωση ἢ τὸ δικαίωμα, ν' ἀπαντήσῃ μ' ἓνα ναι ἢ μ' ἓνα ὄχι σ' αὐτὰ ποὺ ἄκουσε.

Γι' αὐτὸ μιὰ γυναῖκα ποὺ εἶναι ὑπεξούσια, εἴτε στὸν πατέρα της ἂν εἶναι κόρη, εἴτε στὸν ἄνδρα της, ἂν εἶναι παντρεμένη, ἂν ταχθῇ στὸ Θεό, καὶ τὸ τάξιμό της αὐτὸ δὲν τ' ἀρνηθῇ ὁ ἄνδρας ἢ ὁ πατέρας ποὺ τ' ἄκουσε, ἂν δὲν εἰπῇ δηλαδὴ καθαρά καὶ ξάστερα ναι ἢ ὄχι, ἀλλὰ σωπάσῃ· τότε ἡ σιωπὴ τοῦ αὐτῆ, εἴτε σύζυγος εἶναι εἴτε πατέρας, λογαριάζεται σὰν μιὰ θεληματικὴ συγκατάνευση. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, πὼς τὸ τάξιμο στὸ Θεό, καὶ ἡ ὑπόσχεση ποὺ ἔδωκε μιὰ σύζυγος ἢ μιὰ κόρη, νὰ ἔχῃ κῦρος καὶ βεβαιότητα ἀκατάλυτη.

Ἰδού, ποῖος ἦτανε ὁ Θεσμός, ποὺ εἶχε ἀνακηρυχθῆ μὲ κάθε σαφήνεια· «Ἐὰν ἀκούσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς... ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ παρασιωπήσῃ στήσῃ αὐτῆ πάσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς... ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἤκουσεν». Ἄν τ' ἀκούσῃ τὸ τάξιμό της ὁ πατέρας της ἢ ὁ ἄνδρας της καὶ σωπάσουν... τότε τὸ τάξιμο της εἶναι στέρεο καὶ ἰσχυρό, γιατί ἐσώπασαν τὴν στιγμή ποὺ τὸ ἄκουσαν.

Καὶ εἶναι φανερὸς κι' εὐκολονόητος ὁ λόγος. Γιατί στὴν ἐξουσία τοῦ καὶ στὴ θέλησή τοῦ εἶναι ἢ νὰ δεχθῇ τὸ τάξιμο ἢ νὰ τ' ἀποκρούσῃ, ἂν δὲν τὸ θέλῃ. Ἡ σιωπὴ λοιπὸν εἶναι σὰν μιὰ συγκατάθεση ἢ σὰν μιὰ θελημα-

τική παραίτηση ἀπὸ τὸ δικαίωμά τους, γιατί μπορούσαν πολὺ καλὰ ν' ἀσκήσουνε τὴν ἐξουσία τους· καὶ ἢ νὰ συγκατατεθοῦνε, ἢ καὶ ν' ἀρνηθοῦνε.

**Ἡ κόρη ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸν πατέρα της  
καὶ ἡ σύζυγος ἀπὸ τὸν ἄνδρα της.**

Ἡ ἀρνηση τοῦ πατέρα ἢ τοῦ σύζυγου, ἀκυρώνει, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸ νόμο, ἓνα τάξιμο, ποὺ ἔκανε στὸ Θεὸ θεληματικά της μιὰ κόρη, ἢ μιὰ σύζυγος. (Ἀριθ. λ', 5.8.). Διότι ὁ πατέρας, ὡς πρὸς τὴν κόρη του, καὶ ὁ ἄνδρας, ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα, ποὺ τὴν πῆρε νόμιμα σύζυγό του, ἐπέχουνε τὴ θέση τοῦ κεφαλιοῦ· κι' εὐλογο εἶναι τ' ἄλλα μέλη νὰ διευθύνωνται καὶ νὰ ὀδηγοῦνται στὶς ἐνεργειές τους ἀπὸ τὸ κεφάλι.

Νὰ μὴν εἰπῆς ποτέ σου, κόρη μου, ἐναντίον τοῦ πατέρα σου, ἢ ἐσύ, γυναῖκα, ἐναντίον τοῦ ἄνδρα σου, ποὺ εἴσθε καὶ οἱ δυὸ σας κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τους, πὼς αὐτὸ ποὺ ἐτάξετε στὸ Θεὸ εἶναι καλὸ καὶ ἅγιο (ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ κάποια ταξίματα, ποὺ τὰ προστάζει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ ποὺ ἡ παρακοή τους εἶναι ἔνοχη καὶ εἴσθε ὑπεύθυνες οἱ ἴδιες). Ναί, τὸ δέχομαι κι' ἐγώ, πὼς αὐτὸ ποὺ ἐτάξετε εἶναι καλὸ καὶ ἅγιο. Πότε ὅμως; Ὅταν τὸ ἐκτελέσετε, μὲ τὴν ὑπακοή καὶ μὲ τὴν πειθαρχία ποὺ ταιριάζει νάχετε σ' ἐκεῖνο, ποὺ βρίσκεσθε κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία του: Ναί εἶναι καλὸ, ὅταν βέβαια αὐτὸ ποὺ θὰ κάνετε δὲν σέρνει ἀπὸ πίσω του τὴν ἀπειθεία καὶ τὴν παρακοή. Δὲν τῶχεις ἀκούσει; Ἀπὸ τίς θυσίες κι' ἀπὸ τίς προσφορές, ὁ Θεὸς προτιμᾷ τὴν ὑπακοή. Γιατί ἡ ὑπακοή στὴν οὐσία της, εἶναι μιὰ θυσία καὶ μιὰ προσφορά, ποὺ ὁ Θεὸς τὴν προτιμᾷ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη. «Ἴδου ἀκοή ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν, καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν (Α' Βασιλ. ιε', 22).

Ὅταν σύ, κόρη μου, ὅταν σύ σύζυγε ἰσχυρογνωμο-  
νήσης καὶ ζητᾷς πεισματικά νὰ κάνῃς αὐτὸ ποὺ σύ τὸ

νομίζεις για καλό· κι' αυτός, πού ἔχει ἀπὸ τὸν Θεὸ τὴν ἐξουσία νὰ σὲ κυβερνᾷ, δὲν τὸ ἐγκρίνει, ἀλλὰ τ' ἀπαγορεύει καὶ τὸ ἀποδοκιμάζει, τότε (κι' ἂν ἀκόμη τὸ πιστεῦγης πὼς εἶναι καλὸ) ἐκμηδενίζεις τὴν ἀρετὴ τῆς ἐνέργειάς σου καὶ τοῦ ἔργου σου, μὲ τὴν κακία καὶ μὲ τὴν παρανομία τῆς ἀνυποταξίας. Ὅταν ἀντίθετα κρατᾷς ἀνενέργητη τὴν καλὴ σου πρόθεση, μόνο καὶ μόνο για νὰ φυλάξῃς τὴν ὀφειλόμενην ὑπακοὴ στὸν πατέρα σου ἢ τὸν ἄνδρα σου, τότε πλαταίνεις καὶ μεγάλωνεις τὴν καλὴ σου προαίρεση, μὲ τὴν ἀρετὴ τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς πειθαρχίας.

Εἶναι ἀξιέπαινο βέβαια, νὰ πραγματοποιήσῃς τὸ τάξιμο, πού ἔκαμες πρὸς τὸν Θεό· μὰ εἶναι κι' ἀξιοζήλητο κι' ὄλωσ διόλου ἀκατάκριτο, πὼς δὲν ἐπέμεινες νὰ τὸ πραγματοποιήσῃς, μόνο καὶ μόνο, για νὰ ὑπακούσῃς σ' αὐτὸν πού σ' ἐξουσιάζει νόμιμα. Κ' σ' αὐτὸ σ' ἐξασφαλίζει κι' ὁ ἴδιος ὁ θεὸς νόμος· «Κύριος καθαρῆ αὐτὴν, ὅτι ἀνένευσεν ὁ πατὴρ αὐτῆς». Καὶ πάλιν· «Κύριος καθαρῆ αὐτὴν, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνένευσεν ἀπ' αὐτῆς» (Α' Βασιλ. ιε', 5,8).

**Ἔτιμωρήθηκε στὸ τέλος ὁ Βαλαάμ, ὁ κακομήχανος μάντις.**

Στὴν καταστροφὴ πού ἔπαθαν οἱ Μαδιανῆτες, βρῆκε κι' ὁ μάντις Βαλαάμ τὴν πληρωμὴ του. Γιατὶ στὴ μάχη, κατὰ παράταξη, πού ἔδωκαν οἱ Ἑβραῖοι μὲ τοὺς Μαδιανῆτες, οἱ τελευταῖοι νικηθῆκανε κατὰ κράτος καὶ οἱ Ἑβραῖοι τοὺς ἐξωλόθρευσαν, μαζί μὲ τοὺς πέντε βασιληάδες τους κι' ἐξέκαμαν κι' αὐτὸν τὸν Βαλαάμ, τὸν υἱὸν τοῦ Βεώρ· «ἀπέκτειναν ἐν ρομφαίᾳ σὺν τοῖς τραυματίοις αὐτῶν» (Βασιλ. ιε', 5).

Δίκαια βρῆκε τὸ τέλος αὐτὸ ὁ διεστραμμένος ἐκεῖνος μάντις, γιατί δὲν ἀκολούθησε τὸν ἴσιο δρόμο καὶ δὲν ἔδειξε καμμιάν εἰλικρίνεια. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἤθελε τάχα νὰ ὑπακούσῃ στὸ Θεό, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐπιθυμοῦσε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Φαγῶρ. Ἀπὸ τὸ ἓνα

μέρος ἐμακάριζε κι' εὐλογοῦσε τοὺς Ἰσραηλῆτες, κι' ἀπὸ τ' ἄλλο μηχανευότανε κάθε τρόπο νὰ τοὺς παρασύρη σὲ ἀποστασία, μεταχειριζόμενος σὰν ὄργανα τὶς Μαδιανίτισσες. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά συντασσότανε τάχα ὀλόψυχα μὲ τοὺς Ἰσραηλῆτες: «Ἀποθάνοι ἡ ψυχὴ μου ἐν ψυχαῖς δικαίων καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τούτων» (Ἀριθ. κγ', 10) Κι' ἀπὸ τ' ἄλλο ἦτανε ἡ ψυχὴ του ἀφωσιωμένη στοὺς Μαδιανῆτες καὶ στοὺς Μωαβῆτες, καὶ τοὺς συμβούλεψε νὰ πασχίσουνε «τοῦ ἀποστᾶναι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. Εἰς τὸ ὑπεριδεῖν τὸ ρῆμα Κυρίου ἔνεκεν Φαγῶρ»: ν' ἀποστατήσουνε οἱ Ἰσραηλῆτες ἀπὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ (Ἀριθ. λα', 16).

Θᾶπρεπε ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος νάχη καλὸ τέλος, πού ἦτανε ὅλως διόλου ἄστατος, κι' ἐκλινε πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερά; Ἦτανε τρόπος νὰ ὀρθοβαδίση, ὅταν ἦτανε σακάτης καὶ χλωλὸς «ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις», κι' ἀπὸ τὰ δύο του πόδια δηλαδή· ὅταν κορόϊδευε καὶ τὰ θεῖα καὶ τ' ἀνθρώπινα; Ὁ ἄγγελος, ὅταν τὸν συναπάντησεν, «ἔχων ἐσπασμένην τὴν μάχαιραν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ» τὸν ἠλεγξε ἀπὸ τότε γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, γιατί δηλαδή δὲν ἀκολουθοῦσε τὸν ἴσιο δρόμο. «Οὐκ εὐθεία ἡ ὁδὸς σου ἐναντίον μου». Ὁ ἴδιος λοιπὸν ἄγγελος τὸν ἐφοβέρισε τότε καὶ τοῦ ἀποκάλυψε, κατὰ κάποιον τρόπο καὶ τὴν καταστροφή πού τὸν περιμένει. «Νῦν οὖν σὲ ἀπέκτεινα». Στὸ χέρι σου εἶναι τὸ τέλος σου αὐτῇ τῇ στιγμή. Ἀλλὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν ὥρα ἄλλο μαχαίρι ἦτανε ἕτοιμο ἐναντίον του· τὸ μαχαίρι δηλαδή τῶν Ἰσραηλιτῶν, πού καὶ δὲν τὸ ξέφυγε· «Καὶ τὸν Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ ἀπέκτειναν ἐν ρομφαίᾳ». Καὶ τὸ τέλος του αὐτὸ ἦτανε ἡ δίκαιη ἀνταπόδοση τοῦ διεστραμμένου καὶ ἀνέντιμου χαρακτῆρά του. «Ὁ γὰρ μηκέτι ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, ἀλλὰ κατέναντι νόμου Θεοῦ ἕτερον νόμον πορνείας ἰστάνων, οὗτος οὐκέτι ὡς προφήτης λογισθήσεται. Μὴ ἐμμείνας γὰρ τῇ τοῦ Θεοῦ ἐντολῇ ἄξιον τῆς αὐτοῦ κακομηχανίας ἀντελάβετο μισθόν». Αὐτὸς πού δὲν βαδίζει σύμφωνα μὰ τὸ θέλημα

τοῦ Θεοῦ, παρὰ κυλιέται στήν πορνεία, αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ λογιάζεται σὰν προφήτης. Ἀλλὰ θ' ἀνταμειφθῆ ἀνάλογα μὲ τὶς πράξεις του.

**Στις κοινές χρεῖες ὅλοι πρέπει νὰ συντρέχουν καὶ σύμφωνα μὲ τὴ δύναμή του ὁ καθένας.**

Σ' ἓνα ἔργο κοινοτικό, πού γι' αὐτὸ κινητοποιεῖται, γιὰ τὴν κοινὴν ὠφέλεια, ὅλος ὁ λαός, ἂν βρίσκωνταν κάποιοι πού αὐτοὶ τ' ἀποδοκιμάζουν ἀπὸ τεμπελιά κι' ἀπὸ ὀκνηρία· κι' ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι κοπιᾶζουν μὲ προθυμία, γιὰ τὸ καλὸ τῆς κοινότητος τους, αὐτοὶ κάθονται μὲ σταυρωμένα τα χέρια τους, ποιὸς μπορεῖ νὰ εἰπῆ, πῶς οἱ τέτοιοι ἄνθρωποι δὲν ἀξίζουν τὴν ἔσχατη κατάκριση; Κι' ὅμως ὑπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοὶ μάλιστα, πού ἐνῶ τὸ χρέος τους εἶναι νὰ συντρέχουνε καὶ νὰ βοηθοῦνε κι' αὐτοὶ μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, αὐτοὶ παραμερίζουνε καὶ καταγίνωνται μὲ τὶς δουλειές τους, χωρὶς νὰ φανερώνουν οὔτε τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον.

Στοὺς τέτοιους λοιπὸν ταιριάζει ὁ ἔλεγχος, πού ἐφάρμοσεν ὁ Μωϋσῆς στις δυὸ φυλές τοῦ Ρουβὴμ καὶ τοῦ Γάδ, ὅταν, προτοῦ νὰ περάσουνε οἱ δώδεκα φυλές τὸν Ἰορδάνη, γιὰ νὰ κατακτήσουνε τῆ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, αὐτὲς οἱ δυὸ φυλές ἐζήτησαν νὰ μὴν διαβοῦνε τὸν ποταμό, παρὰ νὰ μείνουν ἐκεῖ στὴ χώρα Ἰαζήρ κι' ἐκεῖ ν' ἀποκατασταθοῦνε μόνιμα. «Δοθήτω ἡ γῆ αὕτη τοῖς οἰκέταις σου ἐν κατασχέσει, καὶ μὴ διαβιβάσης ἡμᾶς τὸν Ἰορδάνην» (Ἀριθ. λβ', 5).

— Πῶς; τοὺς ἀποκρίθηκε θυμωμένος ὁ Μωϋσῆς. Οἱ ἀδελφοί σας θὰ πᾶνε νὰ πολεμήσουν γιὰ νὰ κατακτήσουν τὴν γῆν αὕτη, πού ὁ Θεὸς τὴν προώρισε γιὰ ὅλους τοὺς Ἰσραηλῖτες, κι' ἐσεῖς ζητᾶτε νὰ μείνετε ἀπέξω καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα, ἀνεργοὶ κι' ἀσυγκίνητοι; Οἱ ἄλλοι θὰ πολεμοῦνε καὶ θὰ κινδυνεύουνε, μὲ καρτεροψυχία καὶ μὲ γενναιότητα, καὶ σεῖς θὰ κάθεστε θεατὲς ἀπομακρῶν, καὶ θὰ βλέπετε ἀδιάφοροι κι' ἀμέριμοι;



«Οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθήσεσθε αὐτοῦ;» (Ἄριθ λβ, 6).

Ὡ, σὲ πόσους καὶ πόσους δὲν ταιριάζει ἡ τέτοια ἐπιπληξή; Πέφτει λ.χ. μιὰ ἐπιδημία κι' ἀφανίζει μιὰ πολιτεία. Σὲ μιὰ ξηρασία καὶ σὲ μιὰν ἀκαρπία τῆς γῆς στενοχωριέται ὀλόκαιρη ἡ χώρα· σὲ μιὰ ξαφνικὴν ἐπίθεση, κινδυνεύει ἡ πατρίδα σου. Στὴν περίστασι αὐτὴν, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους πού, κατὰ χρέος ἐπαγγελματικὸ, βοηθοῦνε νὰ διορθωθῇ τὸ κακὸ μ' ὅλη τους τὴ δύναμη, κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀνεξαιρέτως συντρέχουνε κι' ἐπικαλοῦνται καὶ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Συναθροίζονται, μικροὶ καὶ μεγάλοι στὶς Ἐκκλησίες. Κάνουνε λιτανεῖες καὶ παρακλήσεις, μετανοιοῦνουν, ἐξομολογοῦνται, προσεύχονται, νηστεύουν καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια τους ἐπικαλοῦνται τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ κι' ἀγωνίζονται νὰ ἐξιλεώσουν τὴ δίκαιή του ἀγανάκτηση.

Βρίσκονται ὅμως καὶ μερικοὶ πού ἀδιαφοροῦνε, σὰν νὰ μὴν τοὺς ἀφορᾷ καθόλου ὁ κοινὸς αὐτὸς ἀγώνας κι' οὔτε δίνουν σημασία καθόλου στὴν προσπάθεια τῶν ἄλλων, καὶ δὲν συντρέχουνε καθόλου οὔτε σωματικὰ οὔτε καὶ ψυχικὰ στὸ παραμικρό. Ἔ, τί λέτε; Δὲν ταιριάζει λοιπὸν νὰ εἰπωθῇ στοὺς τέτοιους, αὐτὸ πού εἶπε τότες ὁ Μωϋσῆς στοὺς Ρουβημίτες καὶ στοὺς Γαδίτες «Πῶς; οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθήσεσθε αὐτοῦ;»

Τὰ καλὰ τῆς κοινότητος τὰ θέλετε· καὶ ζητᾶτε νὰ φροντίζουμε νὰ σᾶς τὰ δίνομε· δὲν ἐννοεῖτε ὅμως νὰ κοπιάσετε καὶ σεῖς λίγο γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου μας; Ἄλλοι θέλετε νὰ δουλεύουνε γιὰ σᾶς! Καὶ σεῖς νὰ κάθεσθε καὶ νὰ ξεκουράζεσθε! Καὶ ν' ἀπολαβαίνετε μονάχα τοὺς κόπους τῶν ἄλλων! Σᾶς φαίνεται λοιπὸν αὐτὸ ἔξυπνο; Καὶ τὸ βρίσκετε δίκαιο καὶ σωστό;

Οἱ Ρουβημίτες ὅμως καὶ οἱ Γαδίτες μάταια ἐπέσανε στὴν ὑποψία αὐτὴν κι' ἄδικα τοὺς ἔκαμε τὴν ἐπιπληξὴ ὁ Μωϋσῆς. Ἐπειδὴ στὴν ἀπολογία τους τοῦ

ἀπόδειξαν, πὼς δὲν εἶχανε τέτοια πρόθεση· κι' ἐδικαιώθηκαν κι' ἀπὸ τὰ λόγια τους πρῶτα κι' ἀπὸ τὰ ἔργα τους κατόπιν, πὼς ὁ σκοπὸς τους δὲν ἦτανε τέτοιος, ὅπως ἄλλοι ὑπώπτευθήκανε.

Αὐτοὶ ζήτησανε πραγματικὰ τὴν χώρα τοῦ Γαλααδ σὰν κληρὸ τους· τὴ ζήτησανε ὅμως προσωρινὰ γιὰ νὰ τακτοποιήσουνε τὰ γυναικόπαιδά τους καὶ τὰ ποιμνιά τους κι' ὅλες τους τὶς ἄλλες ἀποσκευές. Ὑποσχεθήκανε ὅμως πὼς θὰ πολεμήσουνε, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, στὴ μάχη ἐναντίον τῶν Χανααίων κι' ὅτι θὰ προκινδυνέψουνε κι' αὐτοί, ὅπως οἱ ἄλλες φυλές, ὡσότου νὰ πάρη τέλος ὁ ἀγῶνας καὶ κατακτήσουνε τὴν Χαναάν. Καὶ ὕστερα θὰ ξαναγυρίσουνε αὐτοὶ στὴ γῆ τῆς Γαλααδ, ποῦ τὴν προτιμοῦνε γιὰ κληρὸ τους. «Καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προφυλακὴν πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕως ἀναγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἑαυτῶν τόπον... καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν, ἕως ἂν καταμερισθῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ» (Ἀριθ. λβ', 17,18). Δὲν στέργομε, λένε, μὲ κανένα τρόπο, ν' ἀπολαβαίνωμε ἐμεῖς τοὺς κόπους τῶν ἄλλων· «τοὺς κόπους τῶν καρπῶν ἡμῶν φαγούμεθα». Θέλωμε ν'ἄχωμε κοινούς τοὺς ἀγῶνες καὶ τοὺς κινδύνους· καὶ κοινὴ τὴν ἀπόλαυση καὶ τὴν ἀνάπαυση κατόπιν. Δὲν θὰ μᾶς δῆτε ἀργούς κι' ἀπρόθυμους. Πρῶτοι θὰ τρέζωμε στὰ ὄπλα. «Καὶ ὑμεῖς ἐνοπλισάμενοι προφυλακὴν πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ...».

(Συνεχίζεται)

Ἀποδ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Τὴν ἐποχὴ τοῦ σκληροῦ πολέμου

## Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ

Ἡ ἀπομίμησις ξένων θλιβερῶν τάσεων

Ἡ κοινωνία παρεξέκλινε ἀπὸ τὸν εὐθὺ δρόμο της. Αὐτὸ ἀποτελεῖ διαπίστωσιν θλιβεράν, ἀλλὰ καὶ κατὰ μέγα μέρος πραγματικὴν. Οἱ ἄνθρωποι ἐτράπησαν πρὸς κατευθύνσεις πού διαρκῶς τοὺς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν λεωφόρο τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Οἱ θεσμοὶ καὶ αἱ παραδόσεις ἐτέθησαν σὲ κάποιον περιθώριον. Ὑπάρχουν βεβαίως ἐξαιρέσεις. Ἄλλ' αὐτὲς οἱ ἐξαιρέσεις μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸν κατήφορον πρὸς τὸν ὅποιον βαδίζει ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων. Ἀγκαλιάσαμε ἓνα πολιτισμὸν πού μᾶς δείχνει στὴν ἐπιφάνεια πόσο προοδεύσαμε. Κάτω ὅμως ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν πλανᾶται ἡ παρακμὴ μιᾶς παραδόσεως, πού ἀποτελοῦσε τὸ βᾶθρον ἑνὸς ἠθικοῦ ἐξελιγμένου κόσμου. Ἄς μὴν εἴμεθα ἀπαισιόδοξοι, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα καὶ πραγματισταί. Μᾶς καταπλήσσει βέβαια ἡ πρόοδος στὴν ἐπιστήμη, τὸ θαῦμα τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἡ μορφή τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, καθὼς ἐξελίχθη τώρα τελευταία. Οἱ ἄνδρες ἦταν φυσικὸ νὰ ἔχουν τὴν πρωτοπορεία στὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐξέλιξι. Ἄλλὰ καὶ ἡ γυναῖκα δὲν ἔμεινε στὴν παλαιὰ στασιμότητά της. Γιὰ τὴν μορφή αὐτὴν τῆς γυναίκας θὰ ἠθέλαμε νὰ ἀσχοληθοῦμε. Ἐσημείωσε πρόοδο βέβαια, ἀλλὰ καὶ ἓνα παγκόσμιον παραστράτημα. Τὸ πνεῦμα τοῦ νεωτερισμοῦ ἐδημιούργησε γιὰ τὴν γυναῖκα ἓνα κόσμον διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνον πού ἔγνωρίσαμε. Ἀντίθετα πρὸς τοὺς ἀγῶνας μιᾶς χειραφετήσεώς της πού τὴν ἔχαιρετήσαμε ὅλοι μὲ ἓνα ἐνθουσιασμὸν, ἡ σημερινὴ της κατὰ μέγα μέρος ἐκδήλωσις καὶ ἐμφάνισις μᾶς ἀποθαρρύνει. Μαρτυρεῖ μιὰ ἐπιπολιότητα καὶ μιὰ τάση ἀπαρνητικὴ τοῦ προορισμοῦ καὶ τοῦ ρόλου της. Ἡ εὐρωπαϊὰ γυναῖκα καθὼς τὴν βλέπουμε ξεφυλλίζοντας βιβλία καὶ περιόδικά ἔχει τὴν πρωτοπορεία πρὸς τὸν δρόμον τῆς ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν. Τὴν μιμεῖται σὲ πολλὰς ἐκδηλώσεις της καὶ ἡ σημερινὴ ἑλληνίδα γυναῖκα. Χαρτοπαιξία, γυναισμός, περιφρόνησις παραδόσεων καὶ ἠθῶν. Ἡ μητέρα ἀγρυπνεῖ γύρω ἀπὸ τὸν πράσινον τάπητα τοῦ χαρτοπαιγνίου. Ἡ κόρη ἀκολουθεῖ δρόμους, πού δὲν ἔχουν τὴν ἐπίβλεψιν τῆς μητέρας. Καὶ ἡ οἰκογένεια, στὴν ὁποίαν ἡ γυναῖκα ὑπῆρξε πάντοτε συνδετικὸς

κρίκος, διατρέχει ὄχι ὀλίγες φορές τὸν κίνδυνον τῆς πραγμα-  
τικῆς διαλύσεως.



Ἄλλ' ἂν ἀναφέρουμε τὶς ἑλληνίδες αὐτὲς γυναῖκες, ποὺ ἔχουν  
παρανοήσει τὴν ἱερὰ ἀποστολή τους, τοῦτο διὰ νὰ ἐξάρωμε  
τὴν αἰώνια ἑλληνίδα γυναῖκα, ποὺ στάθηκε ἀκλόνητη στὸν  
ρόλο καὶ τὴν παράδοσή της. Ἡ ἐπέτειος τοῦ «Ὅχι» καὶ ὅλη  
ἡ κατόπιν μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους ἐκ τῆς δουλείας  
καὶ τῆς κατοχῆς περίοδος, ἔρριψαν τὸ φῶς τους στὴν ἀποστολή  
τῆς ἑλληνίδας καὶ στὸν δρόμο ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν παρεξέκλινε.  
Γυναῖκες ἡρωίδες τῆς ἐπαναστάσεως, γυναῖκες μὲ στήθη ἀν-  
δρικά καὶ μὲ τὸ συναίσθημα τῆς αὐτοθυσίας. Γυναῖκες τοῦ Σου-  
λιοῦ, τοῦ Ζαλόγγου καὶ τοῦ Μεσολογγίου. Ἀναμμένες λαμπά-  
δες ὁ ἡρωϊσμός των. κάτω ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τῶν ὁποίων  
ἐμεγαλουργήσε τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ ἐγιγαντώθη ἡ παράδοσις  
γιὰ τὴν ἑλληνίδα γυναῖκα. Καὶ ἐρχόμεθα στὴν γυναῖκα τῶν  
πρὸ εἰκοσιτεσσάρων χρόνων. Τὸ πρῶτο κανόνι ποὺ ἀκούσθη-  
κε ἐδημιούργησε γυναικεῖο ψυχικὸ συναγερό. Ἡ συνείδη-  
σις τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας. Ἡ ἑλληνίδα γυναῖκα  
πάντοτε ὅπου εὐρέθηκε ἔδωκε τὸν παρὼν τῆς ἐθνικῆς καὶ χρι-  
στιανικῆς ιδέας. Ἀγκάλιασε στὴν ψυχὴ της τὸν θρύλο καὶ τὴν  
παράδοσι τῆς γυναίκας, ποὺ ἐστάθηκε ὀλοκαύτωμα στὸν βωμὸ  
τῆς ἀπειλουμένης πατρίδος της. Ἡ γυναῖκα τοῦ χωριοῦ καὶ  
τῶν βουνῶν στρατιώτης πραγματικὸς στὴν πρώτη γραμμὴ  
τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ γυναῖκα τῶν πόλεων, μικρῶν  
καὶ μεγάλων, πρωτοπορεῖ καὶ αὐτὴ σ' ἕνα ἀγῶνα ὀπισθοφυ-  
λακῶν. Ξαναζοῦμε καὶ ξαναφέρνουμε στὴν μνήμη μας τὸν ἐν-  
θουσιασμὸ τῆς ἑλληνίδας γυναίκας τῆς πρωτεύουσας, ποὺ  
προπέμπει στὸ μέτωπο τὸ παιδί της. Χωρὶς δάκρυα καὶ ψυχικὴ  
ἀδυναμία. Μὲ θάρρος, παρῶτρυνσιν καὶ πεποίθησι γιὰ τὸν  
νικηφόρο γυρισμὸ του. Ἐπνιγε ἡ γυναῖκα αὐτὴ τὸν μητρικὸ  
της παλμὸ καὶ ὤρθωνε κοντὰ στὴν λεβέντικη κορμοστασιά τοῦ  
ἀπερχομένου στὸ μέτωπο παιδιοῦ της καὶ τὸ ἰδικὸ της ἡρωϊκὸ  
ἀνάστημα. Μὲ χαμηλωμένο τὸ φῶς τῆς λάμπας ἢ καὶ κάτω ἀπὸ  
τὸ τρεμάμενο φῶς τοῦ καντιλιοῦ, ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἡ ἑλληνίδα  
τοῦ σαράντα, ξαγρυπνοῦσε πλέκοντας τὴν φανέλλα τοῦ ἀγα-  
πημένου της παιδιοῦ, ποὺ πολεμοῦσε στὰ κακοτράχαλα χιονι-  
σμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ μαζί μὲ τὴν φανέλλα ἐσιγόπλεκε  
καὶ τὰ ὄνειρά της γιὰ τὴν τύχη τοῦ ξενητεμένου παιδιοῦ της.

Καὶ δὲν ἦταν μόνο ἡ γυναῖκα τῶν ἡρώων, ποὺ ἔδιδε δείγματα  
ἀξιοθαύμαστα ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς εὐψυχίας. Οἱ γυναῖκες  
οἱ νεώτερες τὶς ἀκολουθοῦσαν εἰς τὸν δρόμο τους αὐτόν. Νεα-

ρὲς μητέρες ἀντέταξαν τὴν ἰδική τους εὐψυχία καὶ τὸν ἠρωϊσμό τους γιὰ νὰ περισώσουν τὴν καινούργια γενεά, τὰ ἑλληνό-πουλα, μικρὰ παιδιὰ καὶ βρέφη ἀκόμη κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς. Εἶχε στερέψει τὸ γάλα πολλῶν νέων γυναικῶν ἑλλη-νίδων μητέρων. Μέσα στὰ στήθεια τους ἐθέρμαιναν καὶ γαλου-χοῦσαν τὰ βρέφη τους μὲ τὴν τρεμάμενη θερμὴ ἀνάσα τους καὶ μὲ τὸ μητρικὸ τους φίλτρο. Οἱ μητέρες τῆς σκληρῆς ἐποχῆς τοῦ χειμῶνα καὶ τῆς πείνης ἔδωσαν δείγματα στοργῆς καὶ θυσίας, ποὺ θὰ παραμείνουν ἀλησμόνητα. Ἀποστεώθηκαν πολλές, ἀπὸ τὶς μητέρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατῶρθωσαν ὅμως νὰ σώσουν τὰ παιδιὰ τους ἀπὸ τὴν πείνα, διαθέτωντας καὶ τὸ δικό τους ψωμί καὶ τὴν ἰδική τους γλίσχρη τροφή γιὰ νὰ τραφοῦν τὰ πεινασμένα τους τέκνα. Τὸ ἕλαφρὸ χαμόγελο τῆς ἱκανοποιή-σεως ἦταν ἡ σφραγίδα τῆς ψυχικῆς τους καταστάσεως. Ἀλλὰ δὲν ἦταν μόνο οἱ μητέρες ἡλικιωμένες καὶ νέες, ποὺ στάθηκαν στὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς των, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τῆς μεγάλης φυλετικῆς τραγωδίας. Κάθε ἑλληνίδα γυναῖκα, οἱ περισσότερες τοῦλάχιστον, εἶχαν τὴν μεγάλη ἐθνικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ συμ-μετοχὴ τους στὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀλτρουισμοῦ πρὸς τοὺς πάσχοντας. Γυναῖκες τῶν κέντρων καὶ τῶν συνοι-κιῶν τῆς πρωτεύουσας, ποὺ ἔδοκίμασαν περισσότερο τὴν ἔλλειψιν τοῦ ψωμιοῦ, ἔσπευδαν στοὺς δρόμους γιὰ νὰ βοηθήσουν λιποθυμισμένους μεγάλους καὶ μικροὺς, ποὺ ἔπεφταν ἀπὸ τὴν πείνα.

Σελίδες ἀφθαστης γυναικειᾶς ἐκδηλώσεως. Εἰς τὴν ἐποχὴ αὐτῆ τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρῆς κατοχῆς κατόπιν, ἡ ἑλλη-νίδα γυναῖκα ἀκολούθησε τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ ἀγκάλιασε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Χριστὸ σὲ μιὰ ἐκδήλωσίτις, ποὺ στάθηκε φωτεινὴ σελίδα τῆς ἱστορίας της.



Ἴσως ἡ ἀκτινοβολία τῆς σελίδος αὐτῆς νὰ ἔπρεπε νὰ δημιουρ-γήσῃ παράδοσιν καὶ διὰ τὴν γυναῖκα τῆς μεταπολεμικῆς ἐπο-χῆς. Βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχε ἡ ἀξίωσις ἡ εἰρηνικὴ περίοδος νὰ μὴ διαφέρῃ τῆς πολεμικῆς. Ἡ χαρὰ καὶ στὴ γυναῖκα θὰ ἔπρεπε νὰ διαδεχθῆ τὴν θλίψιν καὶ νὰ δημιουργήσῃ μιὰ καινούργια ἀτμόσφαιρα. Νὰ χαρῆ τὴν ζωὴ της ἡ γυναῖκα. Μέσα ὅμως εἰς τὰ πλαίσια τῆς εὐπρεπείας καὶ τῶν παλαιῶν παραδόσεων τῶν ἑλληνικῶν, ποὺ ἤθελαν τὴν γυναῖκα περισσότερο σεμνο-πρεπὴ καὶ μὴ ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τὶς ἀρχὰς τὶς θρησκευτικὰς καὶ τὶς κοινωνικὰς, ποὺ ἔδιδαν σ' αὐτὴν μαζί μὲ τὴν γυναικειὰ τὴν γυναικειὰ ὁμορφιά τοῦ προσώπου της καὶ τὴν ψυχικὴν

**ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ  
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ**

**“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,”**

**9. Εικόνα του πιστού στο Χριστό.**

Πόσον ωραία είναι ή εικόνα αὐτοῦ πού πιστεύει! Πόσο θαυμαστή είναι ή χάρη της. Ἡ ὁμορφιά της γοητεύει καί τὸ ὕφος της φανερώνει τὴν πεποίθηση τοῦ πιστοῦ στό Θεό. Ἡ γαλήνη, πού είναι ἀπλωμένη ἐπάνω στή μορφή του, ἐκφράζει τὴν εἰρήνη πού βασιλεύει μέσα στήν ψυχή του· καί ή ἡρεμία του τὴν ἀτρικύμιστην ἀταραξία τῆς καρδιάς του. Ἡ ἀγαθότητα, πού είναι ζωγραφισμένη ἐπάνω στό πρόσωπό του, μαρτυρᾷ τὴ γαλήνη τῆς συνείδησής του. Ὁ πιστός παρουσιάζει μίαν ὄψη ἀνθρώπου, πού είναι λυτρωμένος ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν μεριμνῶν τῆς ζωῆς, πού δὲν σταματᾷνε ποτέ, καί πού καταπονεῦνε καθημερινὰ τὸ πνεῦμά του· καί ἀκτινοβολᾷ σὰν ἄνθρωπος, πού ή πεποίθησή του στό Θεό είναι ζωγραφισμένη στὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου του μέ ζωηρότατα χρώματα. Καί είναι πραγματικά ἀξιωμακάριστος, γιατί ἔχει ἀκλόνητη πεποίθηση στήν θεότητα καί στήν ἀλήθεια τῆς πίστεως του. Ὁ Θεός ἔχει κρυφομιλήσει στήν καρδιά του· καί ή θεία του φωνή τὴν ἔχει πλημμυρίσει ἀπὸ ἀγαλλίαση καί ἀπὸ χαρά. Καί τόσοσ ὁ στοχασμός του, ὅσον καί τὸ συναίσθημά του είναι ἀφιερωμένα στό Θεό. Καί ή καρδιά του φλογίζεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη του· καί τὸ πνεῦμά του ὑψώνεται στόν ἀπλαστο θρόνο του.

Ὁ πιστός, θραύοντας καί καταλύοντας τὰ δεσμὰ τῆς ἐγωπάθειας, πού ἀλυσσοδέουνε καί στενεύουνε τὸ συναίσθημα καί δὲν ἐπιτρέπουνε νὰ ἐνεργῆ κανεὶς πέρα ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν συμφερόντων του, ξεπηδᾷ κι' ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τὸν τυραννικὸ ζυγὸ κι' ἀπὸ τὴν σκλαβιά τοῦ ἐγωῖσμου, καί καταφρονᾷ τὴν λατρεία τοῦ ἐγὼ του. Κι' ἐλεύθερος πλέον ἀπὸ τὶς ἀλυσ-

---

της ὁμορφιά. Δυστυχῶς οἱ τάσεις ξενικῶν ἀπομιμήσεων τῆς γυναικείας διαστροφῆς παρέσυραν καί ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ ἰδικῶν μας γυναικῶν. Δὲν θὰ ἀναφέρουμε τὴν θλιβερὴ αὐτὴ περίπτωσι. Θὰ σταματήσουμε ἀπλῶς εἰς τὴν ἔξαρση τῆς ὀλότητος τῶν γυναικῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ πολέμου, πού στάθηκε ἀνταξία καί τῶν χριστιανικῶν παραδόσεών της.

σίδες του, διατρέχει ὅλο τὸν κόσμον πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα· καὶ τρέχει παντοῦ, ὅπου τὸν προσκαλεῖ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς συνανθρώπους του. Καὶ κανεὶς πλέον δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσει, ἢ νὰ τὸν σταματήσει, ἢ νὰ τὸν ἐπηρεάσει. Τὰ ἀγαθὰ καὶ οἱ ἡδονὲς τῆς ζωῆς, ποὺ κυλοῦνε ἀκατάπαυστα σὰν ποτάμι τριγύρω του καὶ κάθε ἄλλη ἀπόλαυση γῆϊνη, δὲν ἤμποροῦν πλέον νὰ τὸν δελεάσουν. Τὸ εἶδωλο τοῦ ἐγωΐσμου ἔχει πλέον καταπέσει κι' ἔχει κατασυντριβῆ. Καὶ τὰ δῶρα, οἱ κολακεῖες, καὶ τὰ λιβανίσματα, ποὺ τοῦκαναν ἄλλες φορές τοῦ εἶναι τελείως ἀδιάφορα καὶ τὰ προσφέρει μόνον στὸν πανάγαθο Θεό, ποὺ τὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν λατρεύει, μ' ὅλη του τὴν ψυχὴ. Κι' ἀφοσιωμένος, σύψυχα κι' ὀλόκαρδα, στὸν ἀληθινὸ κι' αἰώνιο Θεό, ξεχνᾷ τὸν κόσμον, κι' ἀπολησμονᾷ συχνὰ πῶς ἔχει σῶμα. Καὶ τὸ βλέμμα του εἶναι προσηλωμένο πάντα στὸ Θεό· καὶ ἡ καρδιά του τὸν ἀποζητᾷ παντοτεινά. Τὸ πνεῦμά του εὐχαριστιέται στὴ μελέτη τῶν ἔργων του· καὶ ἡ ψυχὴ του ἐπαναπαύεται στὴν πρόνοια τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ. Τὰ πάντα διεγείρουν στὴν καρδιά τοῦ πιστοῦ καινούργια συναισθήματα. "Ὅλη ἡ Δημιουργία μιλεῖ στὴν ψυχὴ του, μὲ γλῶσσα μυστικὴ, γιὰ τὴν σοφία καὶ γιὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ τῆς Δημιουργοῦ. Εὐχαρίστησή του εἶναι ἡ μελέτη τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγαλλίασή του αὐτὴ ποὺ τοῦ γίνεται, ἀπὸ τὴ θεωρία τοῦ θεοῦ κάλλους τῆς Δημιουργίας. Τὸ καλὸ, τὸ ἀγαθὸ, κι' ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη, ποὺ εἶναι οἱ εἰκόνες τοῦ ἀγαθοῦ ἐπάνω στὴ γῆ καὶ ποὺ μᾶς φανερώνουν τὶς θεῖες ιδιότητες, εἶναι τὰ μελετήματα τῆς καρδιάς του.

Εὐτυχία του πραγματικὴ κι' ἀμετακίνητη εἶναι ἡ ἀσταμάτητη κι' ἀδιάλειπτη ἐπικοινωνία του μὲ τὸν θεῖο Δημιουργό. Τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, εἶναι σὰν τὸ μέλι γλυκὰ στὸ στόμα του· καὶ μ' αὐτὰ καταγίνεται ἡμέρα καὶ νύχτα. Ἡ καρδιά του φλογίζεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Τρέχει κοντὰ του· καὶ τὸν ἀναζητᾷ στὴ μελέτη τῆς δημιουργίας του. Κι' ἕνα ἔχει στὸ νοῦ του πάντα, τὸ πῶς θὰ ἐπιτύχη τὴν τελείωσή του. Κι' ἕνα ἀδιάκοπα λαχταρᾷ, τὴν ὁμοίωσή του μὲ τὸν Θεό. Ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ γεμίζει τὴν πληγωμένη ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦ Θεοῦ καρδιά του· καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἀναδίνονται διαρκῶς ὕμνοι, δοξολογίες, εὐχαριστίες καὶ προσευχές.

Τὰ χεῖλη του μελετοῦνε τὴ σοφία καὶ τὴ σύνεση. Καὶ ἡ ζωὴ του εἶναι ποίημα· καὶ κάθε στιγμή τῆς ἁρμονία. Ζῆ ἀποβλέποντας στ' ἀναπόφευκτο τέλος τοῦ ἐγκόσμιου βίου· καὶ χαίρεται τ' ἀγαθὰ ποὺ τοῦ ἐχάρισε πλοῦσια ἡ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Ζῆ καὶ κινεῖται ἐπάνω στὴ γῆ· μὰ ὁ νοῦς του εἶναι βυθισμένος στὰ οὐράνια. Κι' ἀφρόντιδος καὶ ξέγνοιαστος ἀπὸ

μέριμνες βιωτικές, για ένα μονάχα γνιοιάζεται και για ένα φροντίζει· πώς να μη σκοτίζεται και να μη «τυρβάζει περι πολλά»· αλλά για το ένα μονάχα, που αυτό αξίζει κι' αυτό μᾶς είναι απαραίτητο. Ὁλη του ἡ μέριμνα εἶναι, ἡ ἐκτέλεση, μ' ἀκρίβεια καὶ στήν ἐντέλεια, τοῦ θεοῦ νόμου ἢ στοῦ να κάνει τὸ καλό.

Ἡ κοινωνία του με τοὺς ἀνθρώπους, κάθε φυλῆς καὶ κάθε ἔθνος, εἶναι κοινωνία πρὸς ἀδελφοὺς ὁμοαἱματους· καὶ ἡ ἐπιθυμία του εἶναι, πῶς ν' ἀπλώσῃ πρὸς ὅλους τὶς εὐεργεσίες του. Χαίρει γιὰ τὴν εὐτυχία τους καὶ λυπᾶται γιὰ τὴ δυστυχία τους. Ὁλη τὴν ἡμέρα κάνει ἐλεημοσύνες καὶ δανεῖζει σ' ὅποιον κι' ὅπου μπορεῖ, καὶ ἡ δικαιοσύνη του «μένει εἰς τὸν αἰῶνα». Ἡ καρδιά του «ἐλπίζει στὸν Κύριο» καὶ εἶναι ἑτοιμη ἡ ψυχὴ του να παρυσιασθῆ ἔμπρὸς στὸν Πλάστη της. Καὶ γεμάτος ἀπὸ θάρρητα κι' ἐλπίδες ψάλλει κι' αὐτός· «Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος».

### 10. Ἡ εἰκόνα τοῦ ἄπιστου.

Ὁ ἄπιστος εἶναι ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου· γιατί ἔχει ἀποστερηθῆ τὸ μόνο ἐγκόσμιο ἀγαθόν, τὴν πίστη δηλαδή, που μονάχα αὐτὴ μᾶς ὁδηγεῖ ἀλάθευτα πρὸς τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν. Ὁ ἄπιστος εἶναι συμφοριασμένος· γιατί τοῦ λείπει ἡ ἐλπίδα, που αὐτὴ εἶναι τὸ μοναδικό μας στήριγμα, στὴ μακρυνὴ κι' ἐπίπονη ὁδοιπορία μας στὴ ζωὴ αὐτῆ. Ὁ ἄπιστος εἶναι πανάθλιος, γιατί δὲν ἔχει τὴν ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων, που παρηγορεῖ τὴν ὀλόθλιβη καρδιά. Ὁ ἄπιστος εἶναι δυστυχέστατος γιατί εἶναι τυφλός· κι' ἔχει ἀποστερηθῆ καὶ δὲν βλέπει τὴν πάγκαλην εἰκόνα τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ, που τὴν ἐχάραξεν ὁ θεὸς καλλιτέχνης καὶ τὴν ἀποκάλυψεν ἡ πίστη.

Τὰ μάτια τοῦ ἄπιστου δὲν βρίσκουνε τίποτε ἄλλο μέσα στὴ δημιουργία, παρὰ τὴ φύση μονάχα, που δρᾷ καὶ παράγει. Ἡ φωτόβολη εἰκόνα τοῦ θεοῦ δημιουργοῦ καὶ τὸ ἐξαισιο κάλλος της, τοῦ μένουν σκεπασμένα κι' ἀπόκρυφα κι' ἄγνωστα.

Πλανιέται τὸ βλέμμα του ἄσκοπα στὸ χάος τῆς δημιουργίας καὶ δὲν βρίσκει πουθενὰ τὸ κάλλος τῆς θείας σοφίας, δὲν θαυμάζει σὲ κανένα της φανέρωμα τῆς θείας παντοδυναμίας, δὲν ἀνακαλύπτει πουθενὰ τὴν θεία ἀγαθότητα, οὔτε τὴ θεία πρόνοια, τὴν δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ δημιουργοῦ πρὸς τὰ κτίσματά του. Ὁ νοῦς του δὲν μπορεῖ νὰ ὑψωθῆ ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὄρατὸ κόσμον καὶ νὰ φθάσῃ πέραν ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ. Ἡ καρδιά του μένει ἀναίσθητη ἔμπρὸς στὸ ἀντίκρουσμα τῆς θείας σοφίας καὶ δύναμης· καὶ δὲν ξυπνᾷ μέσα της



κανένα συναίσθημα λατρείας. Τὰ χείλη του είναι σφραγισμένα, τὸ στόμα του βουβὸ καὶ ἡ γλῶσσά του πετρωμένη καὶ ἀκίνητη. Καμμιά φωνὴ δὲν βγαίνει ἀπὸ τὰ στήθη του, γιὰ νὰ ὑμνήσῃ, νὰ δοξολογήσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν θεῖο δημιουργό.

Ἡ χαρὰ πού ἀπλώνεται καὶ εἶναι διάχυτη μέσα στὸ σύμπαν ἔχει φύγει κι' ἔχει ἀφήσει ἔρημη τὴν καρδιὰ τοῦ ἄπιστου, γιὰτὶ ἔφυγεν ὁ Θεὸς ἀπὸ μέσα της. Καὶ τ' ἄδειο της τὸ γεμίζει ἡ θλίψη, καὶ ἡ ἀκεφιά καὶ ἡ ἀδημονία. Καὶ εἶναι πάντα του κακόκεφος καὶ ἡ πλήξη καὶ ἡ ἀνία κυριεύουνε τὸ πνεῦμά του. Πλανιέται μέσα στὴν ἀφεγγη καὶ πολυπλόκητη νύκτα τῆς ζωῆς αὐτῆς, χωρὶς οὔτε μιὰ φωτεινὴ ἀχτίδα ν' ἀντιφεγγίζει τὸ φῶς της στοὺς σκοτεινοὺς καὶ λοξοὺς δρόμους του. Δὲν ἔχει κανένα πού νὰ τὸν ποδηγετήσῃ, νὰ τὸν χειροκρατήσῃ καὶ νὰ τοῦ κατευθύνῃ τὰ διαβήματά του· καὶ μονάχος, ὀλόμονος περνᾷ τὴ ζωὴ του, χωρὶς καμμιά ἐλπίδα καὶ καμμιά προσδοκία μιᾶς καλύτερης ζωῆς. Περνᾷ μέσα ἀπὸ παγίδες πολλές καὶ στενάζει καὶ συντρίβεται κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τους. Καὶ στὶς θλίψεις του δὲν βρίσκεται κανεὶς κοντά του, γιὰ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ.

Ἡ ἀπιστία του φυγαδεύει μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ του τὴ γαλήνη καὶ τὴν εἰρήνη ἀπὸ τὴν ψυχὴ του, καὶ τὸ πένθος καὶ ἡ ἔρημία ἔχουνε κατακλύσει τὰ βάθη της. Ἡ εὐχαρίστηση πού αἰσθάνεται ὁ πιστός, πραγματοποιώντας τὶς θεῖες ἐντολές, καὶ ἡ ἀναγάλλιαση καὶ ἡ εὐφροσύνη, πού δίνει ὁ ἠθικὸς κι' ἐνάρετος βίος στὸν πιστό, τοῦ εἶναι ὅλως διόλου ξένα κι' ἀγνωστα. Γιὰτὶ ἡ πεποίθησις πού αἰσθάνεται ὁ πιστός στὴ θεία πρόνοια, πού δαμάζει καὶ καταπραΰνει τὶς βιωτικὲς μέριμνες, τοῦ εἶναι μιὰ μιὰ δύναμη ἀκατανόητη.

Ἡ εὐχαρίστησις, πού πηγὴ της ἔχει τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εὐεργεσία στὸν «πλησίον» μας, εἶναι γιὰ τὸν ἄπιστο κλειστὸ μυστήριον. Πιστεύοντας στὴν ὕλη, σὰν ἀρχὴ καὶ γεννήτρα τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς, περιορίζει τὴν πραγματικὴ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου στὸ στενωπὸ τοῦ κύκλου τῶν πρόσκαιρων ἀγαθῶν καὶ ἀπολαύσεων, καὶ μόνο γι' αὐτὰ γνοιάζεται καὶ μεριμνᾷ καὶ τυρβάζει. Τὰ θέλητρα τῆς ἀρετῆς τοῦ εἶναι ὅλως διόλου ξένα. Κι' ὁ ἄπιστος δὲν ἔχει οὔτε ἰδέαν ἀπὸ τῆς γέυσις κι' ἀπὸ τὴν γλύκα τῆς χαρᾶς αὐτῆς. Ἐχει μεσάνυχτα, κυριολεκτικῶς, γιὰ τὴν πηγὴ τῆς πραγματικῆς εὐτυχίας καὶ τρέχει, σὰν ξεφρενιασμένος, πρὸς τὶς πηγές τῆς πικρίας. Ἡ ἀπόλαυσις τοῦχει προξενήσει τὸν κόρο· κι' ὁ κόρος τὴν ἀηδία· καὶ ἡ ἀηδία τὴν ἀνία· καὶ ἡ ἀνία τὴ θλίψη· ἡ θλίψη τὸν πόνο· καὶ ὁ πόνος τὴν ἀπελπίσις καὶ τὴν ἀπόγνωσις. Κι' ὅλα τὰ θέλητρα ἔχουνε χάσει γι' αὐτὸν τὴ χάρη τους. Γιὰτὶ ὅλες οἱ χαρὲς τοῦ κόσμου,

σάν περιωρισμένες και πεπερασμένες πού είναι, δέν μπορούνε νά κάνουνε εὐτυχισμένο τὸν ἄπιστο.

Γιατί ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πλασμένη, γιὰ νά γιομίζει και γιὰ νά ἱκανοποιηῖται ἀπόλυτα ἀπὸ τὸ ἄκρον ἀγαθόν· και μόνο στήν ἀπόλαυσή του σκιρτᾷ κι' ἀγάλλεται· γιατί μέσα στήν ἀπόλαυση αὐτὴ βρίσκεται ὁ Θεός. Τὴν καρδιὰν ὅμως τοῦ ἄπιστου τὴν ἔχει ἐγκαταλείψει ὁ Θεός. "Ἀπειροί κι' ἀπροσμέτρητοι εἶναι οἱ πόθοι τῆς καρδιάς μας· γιατί ἔχει πλασθῆ, γιὰ νά χωρῆ μέσα της ἡ ἀπειρότητα. Ἡ καρδιά ὅμως τοῦ ἄπιστου, μὴ μπορώντας νά χωρέσῃ μέσα της τὴν ἀπειρότητα αὐτὴν, τὴν ἀποζητᾷ διαρκῶς, κι' ἀναστενάζει, και τὴν λαχταρᾷ, μὰ ποτέ της δέν ἱκανοποιεῖται, γιατί οἱ ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου εἶναι ἀνήμπορες νά γιομίσουν τὸ ἄδειο τῆς καρδιάς. Καὶ οἱ διάφορες κοσμικὲς χαρὲς και ἡδονὲς ἔχουνε τέλος· και φεύγοντας ἀφήνουνε, σάν κατακάθι, τὴ θλίψη και τὴν πίκρα μέσα στήν καρδιά. Καὶ οἱ μάταιες δόξες ἔχουνε τὴ θλίψη πάντα συνοδοιπόρο τους.

Ὁ ἄπιστος δέν μπορεῖ νά καταλάβῃ, πὼς ἡ πραγματικὴ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου δέν βρίσκεται στήν ἀπόλαυση τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἀλλὰ στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι τὸ ἄκρο κι' αἰώνιον ἀγαθόν. Κι' ἀπὸ ἐδῶ προέρχεται ἡ δυστυχία αὐτῶν πού ἀγνοοῦνε τὸν Θεόν. Ἐκεῖνος πού ἀρνιέται τὸν Θεόν, ἀρνιέται τὴν ἰδική του εὐτυχία και τὴν ἰδική του μακαριότητα. Δυστυχισμένος, παλεύει κι' ἀγωνίζεται σκληρὰ στὸν πολύμοχο τοῦ βίου αὐτοῦ ἀγῶνα· κι' ἀπελπισμένος και φοβισμένος, βαδίζει πρὸς τὸ τέρας τῆς ζωῆς του και πρὸς τὸν ἀνοικτὸ τάφο. Τὸ ἔκπαιγλο δράμα πού ξετυλίγεται ἐμπρὸς στὰ μάτια του ἐπάνω στήν παγκόσμια σκηνή, πού σ' αὐτὴν ἡ θεία σοφία και ἡ θεία ἀρμονία και ἀγαθότητα συμπαραδρεοῦνε, περνᾷ ἀπὸ ἐμπρὸς του ἀπαρατήρητο κι' ἀθέατο. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ πόδια του περνᾷ γλυκοκελᾶριστο τὸ ποταμάκι τῆς χαρᾶς και τῆς εὐτυχίας· κι' αὐτὸς σάν ἄλλος καταδικασμένος Τάνταλος δέν μπορεῖ νά δροσίσῃ τὴν καταφλογισμένη ἀπὸ τὴν ἀπιστία γλῶσσά του και νά σβύσῃ τὴ δίψα πού τοῦ καίει και τὸν λαυρίζει· γιατί τὸ νερὸ ἔχει πηγὴ τὴ δροσογόνα πίστη· και κυλᾷ και φεύγει ἐμπρὸς ἀπὸ τ' ἄπιστα χεῖλη του.

Και εἶναι δυστυχισμένος δοῦλος σκληρότατου τυράννου! Πῶς σοῦ ἐκλάπηκε δυστυχισμένη ἀνθρώπε, ἡ εὐτυχία σου; Ποιὸς σοῦ ἐλήστεψε τὸν θησαυρὸ σου; Ἐχασες τὴν πίστη σου· ἀρνήθηκες τὸν Θεόν σου· ἀποκήρυξες τὴν ἀποκάλυψή του· κι' ἀπόδωξες τὸν ἄπειρο πλοῦτο τῆς θείας Χάρης. Καὶ ἡ ζωὴ σου κατάντησε δυστυχισμένη και τρισάθλια. Κι' ὅλα σου τὰ

## Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

Ὁ ἱερός μας κλῆρος, ἡ σεμνὴ πρωτοπορεία τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους, σ' ὁποιοδήποτε σημεῖο τῆς ξεσηκωμένης γῆς κι' ἂν βρισκόταν, δὲν σταμάτησε τ' ἄγριο πάλαιμα. Στὶς 19 Ἀπριλίου ὁ Θανάσης Διάκος ἀντιμετώπιζε στὰ στενὰ τὰ φουσατά τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη. Τὸ τμημὰ του ἦταν προφυλακές. Ἐτάχθηκαν δὲ οἱ προφυλακές στὰ ἴδια σχεδὸν σημεία, ποὺ χιλιάδες χρόνια, στὶς Θερμοπύλες, τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος πρόβαλε τὸν ἑαυτό του κυματοθραύστη τῆς θύελλας, ποὺ ἐρχόταν ἀπ' τὴν ἀνατολή. Ὁ Διάκος κατέλαβε τὴ γέφυρα τῆς Ἀλαμάνας. Ἐκεῖ ὁ φλογερός κληρικὸς μὲ τὴ λυτρωτικὴ πνοή, ποὺ κυμάτιζε μέσα του χωρὶς ἀναπαμό, περίμενε τοὺς δυνάστες τοῦ γένους νὰ ἀναμετρηθῆ καὶ νὰ δώση τὸν ἑαυτό του ὀλοκαύτωμα στὸ μεγάλο ἀγῶνα. Σὲ λίγο θ' ἄρχιζε τὸ θανατερό πάλαιμα στὰ μαρμαρένια ἀλώνια. Τὸ ἰσχυρότερο ὄπλο τους ἦταν ὁ καῦμός τῆς λευτεριάς, ποὺ πλημμύριζε σὰν ἀνίλεο κῦμα τὸ χῶρο

---

βάσανα καὶ ἡ ἀπροσμέτρητη δυστυχία σου πηγὴ ἔχουνε, ἐπειδὴ τὰ μάτια σου ἐχάσανε τὴν διάκριση τοῦ ἀληθινοῦ καὶ τοῦ ὠραίου· καὶ ἡ φύση τριγύρω σοῦ φαίνεται στείρα καὶ ἀγονη, χωρὶς νὰ σοῦ γεννᾷ καμμιάν εὐχαρίστηση καὶ χωρὶς νὰ σοῦ προκαλῆ εὐχάριστα συναισθήματα. Κανένα ἀπὸ τὰ δημιουργήματά της δὲν σοῦ γελά. Ὅλα τὰ σκεπάζει ἕνας πένθιμος πέπλος καὶ δὲν σοῦ παρέχουνε κανένα θέλητρο. Καὶ ἡ ζωὴ σοῦ γίνηκεν, ἔτσι, βάρως δυσκολοβάστακτο, καὶ ἡ διάρκειά της ταλαιπωρία ἀβάσταγη.

Καὶ νά! Σὰν δῆμιος ἐμφανίζεται μπροστά σου ἡ ἀπελπισία· καὶ ἀτέλειωτα βάσανα ταλαιπωροῦνε τὸν δυστυχισμένο ἄνθρωπο. Τὸ θάρρος του τὸν ἐγκαταλείπει· ἡ ἀντίστασή του ἐξασθενίζει· καὶ ἡ ἠθικὴ του δύναμη ἔχει ἀτονίσει κι' ἔχει διαφθαρῆ ἀπὸ τὴν ἀπελπισία. Καὶ μοιάζει, σὰν ἄψυχος ἢ σὰν ἑτεροκίνητος ἀπὸ τὴν ἀπελπισία· καὶ παραδίνεται στὶς φοβερὲς ἀλυσσίδες τῆς ἀπόγνωσης· ποὺ εἶναι ἀνελέητη κι' ἀσυμπάθιστη· καὶ στὸ τέλος τοῦ κόβει, μὲ σκληρότητα τὸ νῆμα τῆς ἁθλίας ζωῆς του, καὶ τὸν ξεσφενδονίζει στὸ βυθὸ τῆς ἀπώλειας καὶ στὸ μαῦρο Τάρταρο, ποὺ ἀπ' αὐτὸν τότε μόνο θὰ βγῆ, ὅταν τὸν καλέσῃ ἡ φωνὴ τοῦ θεοῦ δημιουργοῦ του, ποὺ τὸν ἀπαρνήθηκε, γιὰ νὰ δώση λόγο τῆς ἀπιστίας του καὶ γιὰ νὰ κατακριθῆ καὶ ν' ἀποσταλῆ στὸ πῦρ τὸ αἰώνιο!

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

τῆς ψυχῆς τοῦ ρασοφόρου καὶ τῶν πολεμιστῶν του κι' ἔθρεφε καὶ γιγάντωνε τὴν ὀργή τους, καὶ γρανίτωνε τὴν ἐλπίδα τους, ποὺ αὐτὴ διέγραψε τὴν ἐκπληκτικὴ ματωμένη πορεία τους στὴ σελίδα τοῦ θρύλου. Ὁ ἀντίλαλος ἀπ' τὸ «μολὼν λαβέ» δονοῦσε τὰ στέρνα τους, στέρνα γνησίων ἀπογόνων τῶν τριακοσίων. Ἦταν φύτρες τους ἀτόφιεσ, εἶχαν τὸ ἴδιο γάλα μέσα στὰ σπλάγχχνα τους, τὸ ἴδιο μυαλὸ μέσα στὰ κόκκαλά τους, τὸν ἴδιο χυμὸ μέσα στὴ θέλησή τους, τὴν ἴδια ἀνταρσία μέσα στὴ λογικὴ τους, τὴν ἴδια φλόγα μέσα στὴ διάνοιά τους καὶ τὸν ἴδιο κοχλασμὸ μέσα στὸ εἶναι τους. Μυρμηγκιά τὸ Τουρκομάνι ζύγωνε μπροστὰ στοὺς λίγους ἀρματωμένους μετ' ἡ πίστη στὸ Χριστὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἀπ' τὴ μιὰ μεριά ἡ κατάφρακτη ὕλη καὶ ἡ ἀσελγὴς ὕβρις κι' ἀπ' τὴν ἄλλη ἡ γυμνὴ ἰδέα καὶ ἡ ἠθικὴ σὲ μιὰ τρομαχτικὴ σύγκρουσι. Ἀπὸ κεῖ ἡ μοχθηρία τετραγωνισμένη μετ' ἡ αἴσθημα τῆς ἀρπαγῆς καὶ τὴ δίψα τοῦ αἵματος καὶ τοῦ κακοῦ κι' ἀπὸ δῶ ἕνας κόσμος τετραγωνισμένος μετ' ἡ ἠθικὴ τελειότητα, μετ' ἡ μιὰ πίστη κι' ἕνα παλμὸ στὴ λευτεριά, ἕνα αἴσθημα ποῦ μεινε ἀνόθευτο κι' ἀπείραχτο στὴ μαύρη διαδρομὴ τοῦ καιροῦ κι' ἀναλοιώτο στὸ διάβα τῶν σκληρῶν πεπρωμένων, θησαυρισμένο βαθειὰ μεσ' τὴ ψυχὴ, γιὰ νὰ ἀναδώσῃ ἤχον ἀρράγιστο. Ἀπὸ κεῖ τὸ σκοτάδι κάθε ἠθικῆς ἀξίας καὶ τὸ ἔρεβος κι' ἀπὸ δῶ ἡ παρθενικὴ δροσιὰ κι' ἡ ἄχνα τῆς αὐγῆς, ἐκεῖθε οἱ χαλαστὲσ κι' ἐδῶθε οἱ πλάστεσ. Κι' ὅταν αἰχμαλωτίσθηκε πόσα σατανικὰ σχέδια σοφίστηκαν νὰ τὸν κάμψουν. Πέταξαν μπροστὰ του τὸ κομμένο κεφάλι τοῦ ἱεράρχου Σαλώνων Ἡσαΐα, μὰ κάστρο πεισματάρικο ἡ καρδιά του καὶ ἔπαλξη περήφανη ἡ ψυχὴ του καὶ λεύτερη κι' ἀδέσμευτη ἡ σκέψη του, ἔκαμε νὰ σταθῆ ὁ ἐσώτερος χῶρος του ἀπόλυτα Ἑλληνικὸς καὶ Χριστιανικὸς. Στάθηκε ὀλόρθος σὰν θρύλος, σὰν ἀγρύπνια, σὰ λόχη φωτιᾶς, σὰν τὸν ἦλιο τοῦ καταμεσήμερου, σὰν τῆσ κολῶνεσ τῶν ναῶν. Καὶ τὸ κονταροχτύπημα δὲ σταμάτησε. Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ἔπεσαν ὡσ τὸν ἕνα, ἐνῶ οἱ μοναχοὶ τοῦ μεγάλου Σπηλαίου στὰ Καλάβρυτα ἀπέκρουαν τὴ μεγάλη στρατιά τοῦ Ἱμπραήμ. Πρωτοπόροι οἱ Ἕλληνεσ κληρικοὶ στὴ μαινόμενη λαίλαπα. Πρωτοπόροι στὸ μεγάλο κλυδωνισμὸ ποὺ λέγεται ἐπανάστασις τοῦ 21 καὶ ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ὁ πολύβοος παλμὸς τῶν σκλάβων στὴ νιοστὴ δύναμη. Στους μεγαλύτερους ἀστείρευτους ἔθνικοὺσ κρουνοὺσ πρέπει νὰ κατατάξουμε τὸν Παπαφλέσσα, τὸν μπουρλοτιέρη τῶν ψυχῶν. Ὅταν λέω Παπαφλέσσα ἐννοῶ μιὰ θύελλα ἀνοικονόμητη, ἀκράτητη, λαίμαργη, ἕνα σίφουνα ἀνυπόμονο, παράφορο, ἔξαλλο. «Θέλετε δὲν θέλετε θὰ τὴν κάμω τὴν ἐπανάσταση», ἔτσι ἔλεγε στοὺσ

προεστούς τοῦ Μωριά καὶ γενικὰ στοὺς διστακτικούς. Αὐτὸς  
ξεσήκωσε ὅλο τὸ Μωριά κι' ἀναψε τὴ φωτιά ἀπ' τὴ μίαν ἄκρη  
ὡς τὴν ἄλλη, ἄγουρη, ξεάγουρη. "Ὅπου στεκόταν ἦταν σὰ  
νᾶριχες φυτίλι ἀναμμένο σὲ μέρος πού εἶναι εὐφλεκτες ὕλες. Ἡ  
θέλησί του ἦταν ἀτσαλένια καὶ σταθερὴ στὸ σκοπὸ τῆς, σὰν  
τὴ μαγνητικὴ βελόνα στὸ Βοριά. Σταθερὸς κι' ἀτσαλένιος ἔκατσε  
καὶ στὸ ταμπούρι του κι' ἄς σκεπάστηκε ὅλος ὁ τόπος, ὅσο  
κόβει τὸ μάτι τ'ἀνθρώπου, ἀπὸ καβαλλαρέους καὶ πεζούρα. Ὁ  
τόπος ἀστραποβολοῦσε ἀπ' τᾶρματα. Πλήθια ὁ βρωμάραπας,  
φουσάτα κι' αὐτοὶ χωρὶς τὰ χρειαζόμενα τρόφιμα καὶ μολυβο-  
μπάρουτα. Μπροστὰ τὰ μπαϊράκια ὅλο ζυγώνανε, μὲ μίαν  
ἤσυχη πειθαρχημένη καὶ μαθηματικὴ σταθερότητα, γεμάτη  
βουβὴ παγερὴ φοβέρα. Κι' ὅλο αὐτὸ τὸ πέλαγος ἀνέβαινε  
ὀλοένα σὰ φουσκοθαλασσιά γιὰ τὰ ταμπούρια. Μίαν ἄγρια  
χαρὰ ἦταν ζωγραφισμένη στὴ μορφή τοῦ Παπαφλέσσα. Τὸ  
ἵππικὸ τοῦ Ἰμπραήμ κουλούριαζε καλὰ τὸ μέρος, ἐνῶ ἀπ' τὰ  
ταμπούρια ἀκούονταν τὸ τραγούδι «Τοῦρκος μὴ μείνη στὸ  
Μωριά μηδὲ στὸν κόσμον ὅλο». Ἐρχόταν τὰ μαῦρα κύματα  
τοῦ Ἰμπραήμ τὸ ἓνα πίσω ἀπ' τὸ ἄλλο. Τὸ ἓνα γιουρού-  
σι πίσω ἀπ' τᾶλλο οἱ ἀραπάδες, μὰ φθάνουν ὡς τὰ ταμπούρια  
καὶ πίσω γυρίζουν γεμάτοι αἷματα. Τέσσερες ἐφόδους ἔκαναν  
ἀφήνοντας σωρὸ τὰ πτώματα. Τὸ ράσο τὸ ἑλληνικὸ καὶ τὸ  
χριστιανικὸ ἀσάλευτο στὴ θέση του. Τώρα τὰ ταμπούρια εἶναι  
κλεισμένα ἀπὸ παντοῦ. Δὲν ἔμεινε οὔτε τὸ παραμικρὸ ἀνοιγμα  
ἀπ' ὅπου μποροῦσε νὰ φυσήξῃ ὁ ζωογόνος ἄνεμος τῆς ἐλπίδας,  
πού ἀνάμεσα στὰ φτερά του θᾶφερνε τὴ προσδοκία. Φριχτὸς  
κλοιὸς ἀπελπισίας καὶ πόνου. Μὰ οἱ βιγλάτορες τῆς πίστης καὶ  
τῆς λευτεριᾶς ἀσάλευτοι στὴ θέση τους. Μιά σιωπὴ μεσολάβησε.  
Ὁ Ἰμπραήμ κάνει συμβούλιο γιὰ τὸ τελικὸ γιουρούσι. Σ' αὐτὴ  
τὴ στιγμή, τὴν ἀποκαλυπτικὴ, τὴ κατανυχτικὴ, πού καὶ τᾶψυχα  
καὶ τὸ ἴδιο τὸ κορμί τῆς πλάσης εἶχε μιὰ μεγάλη λαβωματιά,  
κι' ἀπ' ὅπου κι' ἂν τᾶγκιζες πονοῦσε, ἀκούγεται ἡ βροντερὴ  
φωνὴ τοῦ Παπαφλέσσα: «κρατᾶτε γερὰ τὰ ταμπούρια, μὴ σπα-  
ράξῃ κανεὶς ἀπὸ κεῖ».

Σὲ λίγο κόκκινα φέσια φαίνονται νὰ κουνιῶνται μέσα στὰ  
ταμπούρια. Ταμπούρλα, τρουμπέτες καὶ κρότοι τουφεκιῶν λιγο-  
στέψανε, κι' ἀστραφταν ἀραιὲς τουφεκιές, κι' ἔλαμπαν γιαταγά-  
νια, κι' ἀκούονταν κούφιοι κρότοι καὶ βρισιὲς παράξενες, ξεφω-  
νητὰ πόνου καὶ λαχανιάσματα. Ὁ Παπαφλέσσας πάνω σὲ  
μιὰ πέτρα πού ἦταν πλάϊ σὲ μιὰ ἀγριαχλαδιά, κυκλωμένος  
ἀπ' τοὺς Ἀραπάδες πολεμᾷ μὲ τὸ γιαταγάνι, χτυπάει, χτυ-  
πιέται καὶ χάνεται μ' ἓνα σωρὸ παληκάρια. Ὁ Σημαιοφόρος  
του Δημήτρης τραβάει τὴ σημαία, σχίζει τὸ σταυρὸ, τὸν βάζει

στο ζουνάρι του κι' ανοίγει με τὸ σπαθὶ τὸ δρόμο τοῦ λυτρωμοῦ του. Τὸ ταμπούρι του ἔχει κοκκινήσει ἀπ' τὰ ροῦχα τῶν ἐχθρῶν κι' ἀπ' τὰ αἵματα. Ἔτσι στεκόταν οἱ Ἕλληνες κληρικοί, στὸν ἄμβωνα καὶ στὰ ταμπούρια. Στὸ Μανιάκι, ραγδαία περιληψι καὶ πρόλογο τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Παπαφλέσσας ἀνάστησε τὴν Ἑλλάδα. Ἐκεῖ βρῆκε κι' ἀγκάλιασε με λαχτάρια τὸν ἀληθινὸν ἑαυτὸ του. Πετώντας ἀπὸ πάνω του τὰ παράσιτα ποὺ βασάνιζαν τὴν ἀποπλανημένη ψυχὴ του, βρῆκε τέλος τὴ πραγματικὴ του φύση. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε οὔτε πολιτικὸς οὔτε στρατιωτικὸς, οὔτε τίποτα ἀπὸ ὅσα παράστησε στὸ δράμα τῆς ζωῆς του. Ἦτανε κι' ἔμεινε στὸ βάθος, ὁ φλογερὸς καὶ μεγάλος ἀπόστολος τῆς λευτεριάς μας. Ὅταν ἡ ἀξία τῶν λόγων ξετρίφτηκε καὶ δὲν χρησίμευε πιά ἔδωσε τὴ ζωὴ του γιὰ νὰ σηκώσῃ τὸ πεσμένο ἠθικὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ γλυτώσῃ τὴ μεγάλη ὑπόθεση. Ὁ Ἰμπρατὴμ μπορεῖ νὰ περάσῃ τώρα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ τόπου. Θάπαντήσῃ παντοῦ ζωντανὸ τὸ σκοτωμένο Δικαῖο. Ὁ θάνατός του ἦταν τὸ μεγαλύτερο δαυλὶ ποὺ μπορούσε νὰ μεταχειρισθῇ γιὰ ν' ἀνάψῃ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὅπως εἶδαμε λοιπόν, ἐκεῖνο ποὺ χαρακτήριζε τὴν Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1821, εἶναι ἡ ὀλοκληρωτικὴ συμμετοχὴ τοῦ κλήρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Μαχόταν ἐξ ἴσου ὁ ἀπλὸς ἐφημέριος καὶ οἱ κορυφές τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ προσφορὰ τῶν ἑλληνικῶν μοναστηριῶν εἶναι ἀνυπολόγιστη. Στὰ μοναστήρια ἐμαθήτευσαν οἱ μεγαλύτεροι δάσκαλοι τοῦ γένους, κι' ἀπὸ κεῖ σκορπιστήκανε σὲ κάθε γωνιὰ τῆς ταλαίπωρης κουρσεμένης πατρίδας. Τὸ ράσο, ὁ νάρθηκας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ κελλιά τῶν μοναστηριῶν ἦσαν οἱ ἱερὲς ἐστίες γιὰ τὸν ἔθνικὸ ξεσηκωμὸ. Ἦταν τὰ ἔθνικά μας Παλλάδια, οἱ ἀπροσμάχητες ἐπάλληξες, ποὺ πάνω τους ἔσπαγαν λυσσαλέα τὰ κύματα τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν. Ὅπου ἐκκλησία καὶ μοναχὸς οὔτε καλύβα τούρκικη οὔτε ἕνας μουσουλμάνος. Ἦταν ἐπὶ 500 χρόνια τὰ πανεθνικὰ κέντρα, οἱ σωστικὲς ἄγκυρες καὶ οἱ πυξίδες στὴν ὁμίχλη τοῦ καιροῦ. Ἦταν οἱ ὀλόφωτοι γαλαξίες στὸ ἄγριο ἔρεβος τῶν μαύρων νυχτιῶν. Ἡ θέσις τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἦταν στ' ἀλήθεια θέσις πρωτοπόρου καὶ ἔθνικου καθοδηγητή. Δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἡ ἐλάχιστη ἐκδήλωσις τοῦ τρανοῦ ἀγῶνα χωρὶς τὴν συμπαράστασι καὶ ὀλοκληρωτικὴ συμμετοχὴ τοῦ κλήρου. Πολλὲς φορὲς πῆγαιναν μπροστὰ οἱ παπάδες με τὰ ἱερὰ τους ἄμφια καὶ τὰ χρυσὰ τους εὐαγγέλια καὶ πίσω ὁ στρατός. Εἶναι δὲ τέτοια ἡ σύνδεσις τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ὥστε σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὸ μεγάλο ἀγῶνα εἶναι ἀδύνατο νὰ διακριθῇ ἡ δράσις ἢ χριστιανικὴ ἀπ' τὴ δράσι τὴν Ἐθνικὴν.

(Συνεχίζεται)

ΤΑΚΗΣ ΠΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητῆς

Στόν καιρό τῆς κατοχῆς

## ΕΝΑ ΘΑΥΜΑ

Στὰ Φιλιατρά, ἓνα χειμωνιάτικο βράδυ τοῦ 1944, εἶχε πέσει φόβος καὶ τρόμος. Κατὰ τὸ σούρουπο, λίγο πῶ ἐξω ἀπὸ τὴν ὀμορφή αὐτῆ πολίχνη τῆς Πελοποννήσου, οἱ ἀντάρτες εἶχαν στήσει ἐνέδρα σὲ μιὰ γερμανικὴ περίπολο κι' εἶχαν σκοτώσει τέσσερις στρατιῶτες. Ὁ διοικητὴς τῆς μικρῆς μονάδας, ποὺ ἦταν ἐγκατεστημένη ἐκεῖ, ὀνόματι Γιόχαν Κούνστερ, ὅταν πληροφορήθηκε τὸ συμβάν, ἐγινε ἔξω φρενῶν. Ἀμέσως ἀποτάθηκε στὸ στρατηγεῖο, στὴν Πάτρα, ζητῶντας ὁδηγίεσ γιὰ τὸ ποια ἀντίποινα νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἡ ἀπάντησις ποὺ ἔφτασε, ἦταν περὶπου ἡ ἀναμενομένη. Τοῦ παρεχόταν ἡ ἐξουσιοδότησις νὰ πιάσῃ εἴκοσι κατοίκους τῆς κωμοπόλεως —ὅποιους ἤθελε— καὶ νὰ τοὺς ἐκτελέσῃ χωρὶς καμμιά διαδικασίαν. Ἡ ἀπάντησις ἔλεγε ἐπίσης, ὅτι μπορούσε ἀκόμη νὰ κάψῃ ὅσα σπίτια ἔκρινε σωστό, ὥστε ἡ τιμωρία νὰ μουνιάσῃ μιὰ γιὰ πάντα κάθε διάθεσι ἀντιστάσεως ἐναντίον τῶν ἀρχῶν κατοχῆς στὴν περιοχὴ αὐτῆ.

Ὁ Κούνστερ, χωρὶς νὰ σκεφθῆ καθόλου, ὅτι θὰ ἦταν ἴσως προτιμότερο νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ζήτημα ἀνθρωπινώτερα —μιὰ καὶ τὸ στρατηγεῖο ἄφηνε τὴν πραγματοποιήσι τῶν ἀντιποίνων στὴ δική του κρίσι— ὑπέγραψε τὴ διαταγὴ ἐκτελέσεώς τους.

Ἡ εἶδησις διαδόθηκε ἀστραπιαῖα στὰ Φιλιατρά. Σὲ ὅλα τὰ σπίτια, ἐπικρατοῦσε ἀγωνία. Ὁ καθένας περίμενε νὰ χτυπήσῃ τὴ δική του πόρτα ὁ θάνατος τὴν ἄλλη μέρα, μόλις θὰ ξημέρωνε.

Ἡ νύχτα πέρασε χωρὶς νὰ κλείσῃ μάτι κανένας. Ἀλλὰ οἱ πρῶτες πρωῖνὲς ὥρες κύλησαν ἡσυχᾶ. Οἱ Γερμανοὶ δὲν προβῆκαν σὲ καμμιά σύλληψι οὔτε κινήθηκαν καθόλου σὲ τρόπο, ποὺ νὰ προοιωνίζεται τὸ μεγάλο κακό, ποὺ ἔμελλε νὰ συμβῆ.

Ἦταν ἀδύνατο νὰ φαντασθῆ κανένας τί εἶχε μεσολαβήσει. Μερικοὶ ὑπέθεσαν, ὅτι ὁ Κούνστερ περίμενε συμπληρωματικὲς ὁδηγίεσ ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους του. Οἱ περισσότεροί, ὅμως, τὰ εἶχαν χαμένα καὶ δὲν εὔρισκαν καμμιά ἐξήγησι. Ἡ μέρα, ἔτσι, τελείωσε, χωρὶς νὰ γίνῃ τίποτε.

Τὴν ἐπομένη τὸ πρωῖ, οἱ τέσσερις ἱερεῖς τῆς πολίχνης εἰδοποιήθηκαν νὰ παρουσιασθοῦν στὸν διοικητῆ.

Οἱ ἀγαθοὶ λευῖτες μπῆκαν στὸ γραφεῖο του μὲ τὴν καρδιά σφιγμένη, βέβαιοι πὼς θὰ τοὺς ἔδειχνε τὸν κατάλογο τῶν μελλοθανάτων. Τὸν βρῆκαν νὰ τοὺς περιμένῃ μὲ μιὰ ἔκφρασι, ποὺ τοὺς παραξένεψε. Δὲν ὑπῆρχε πάνω στὴν ὄψι του κανένα ἴχνος

σκληρότητας. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, πού στα χέρια του βρίσκονταν ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος ὅλων τῶν Φιλιατρινῶν, τοὺς ὑποδέχθηκε μ' ἕνα ὕφος μειλίχιο καὶ μὲ εὐγένεια.

— Κάνετέ μου τὴ χάρι, τοὺς εἶπε, νὰ ἐπισκεφθοῦμε μαζί τὶς ἐκκλησίες τῆς πόλεως. Κάτι θέλω νὰ διαπιστώσω...

Φυσικά, οἱ ἱερεῖς συμμορφώθηκαν μὲ τὴν ἐπιθυμία του. Σὲ κάθε ναὸ, πού ἔμπαιναν, ὁ Κοῦνστερ κύτταζε προσεχτικὰ ὅλες τὶς εἰκόνες τῶν Ἀγίων, χωρὶς νὰ λέγη τίποτε. Ὅταν μπῆκαν στὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου, δὲν πέρασαν πολλὲς στιγμὲς κι' ὁ Γερμανὸς στάθηκε ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ εἰκόνα, πού παρίστανε ἕνα γέροντα μὲ κάτασπρη γενειάδα, ντυμένον ἱερατικὰ ἄμφια. Ἦταν ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος.

Τὴν ἀτένισε γιὰ κάμποσο κι' ὕστερα εἶπε μὲ μισόσβυστη φωνή:

— Αὐτὸς εἶναι ...

Κατόπιν γονάτισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι καὶ προσευχήθηκε γιὰ λίγο.

Ἀφοῦ τελείωσε, σηκώθηκε κι' ἀπευθυνόμενος στοὺς ἐκπληκτοὺς ἱερεῖς, τοὺς εἶπε:

— Ἦσυχαῖστε. Ἡ συμφορὰ, πού περιμένατε, δὲν θὰ γίνη. Σὰς ἔσωσε ὁ Ἅγιος αὐτὸς καὶ μαζί μὲ σὰς καὶ τὴ δική μου ψυχή, πού θὰ ἔπεφτε σὲ βαρὺ κρίμα.

Τί εἶχε λοιπόν, συμβῆ;

Τὸ πρῶτο βράδι, ἀφοῦ ὑπέγραψε τὴ διαταγὴ τῶν ἀντιποίνων, εἶχε πέσει νὰ κοιμηθῆ. Ὅποτε, στὸν ὕπνο του, τοῦ παρουσιάσθηκε ἕνας γέροντας μὲ ἀρχαϊκὴ ἱερατικὴ στολή, ὅπως ἀκριβῶς τὸν ἔδειχνε ἐκεῖνο τὸ εἰκόνισμα, καὶ τοῦ εἶπε:

— Παιδί μου, μὴν κάνης τὸ κακό, πού ἔβαλες στὸν νοῦ. Ἄν μ' ἀκούσης καὶ δὲν χύσης ἀθῶο αἷμα, θάχης τὴν προστασία μου. Σοῦ ὑπόσχομαι, πῶς τόσο ἐσὺ ὅσο κι' οἱ στρατιῶτες σου θὰ γυρίσετε στὴν πατρίδα σας μὲ τὸ καλό, χωρὶς νὰ πάθῃ κανένας σας τίποτε...

Τὸ ὄνειρο ἐκεῖνο ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στὸν Κοῦνστερ, πού κατὰ βάθος δὲν ἦταν κακὸς ἄνθρωπος. Μὴ ξέροντας, ὡστόσο, ἂν ἦταν πραγματικὰ κάποια θεϊκὴ ἐπέμβασις ἢ ἀποκύημα τῆς συνειδήσεώς του, δὲν πῆρε καμμιά ἄλλη ἀπόφασι, παρὰ νὰ μὴν ἐκτελέσῃ τὰ ἀντίποινα ἀμέσως. Στὸ μεταξύ, θὰ σκεφτόταν πιὸ ὥριμα καὶ θὰ κατέληγε σὲ μιὰ ὀριστικὴ ἀπόφασι.

Τὸ δεύτερο, λοιπόν, βράδυ, εἶδε πάλι τὸ ἴδιο ὄνειρο. Ὁ μυστηριώδης γέροντας ἐφανίστηκε κι' αὐτὴ τὴ φορὰ μπροστὰ



του και με τη γλυκειά φωνή του επανέλαβε τη σύστασι και την υπόσχεσί του.

— Μη διστάζης, παιδί μου. Μην ὀλιγοπιστῆς. Ματαίωσε τὴν πρᾶξι, πού βουλήθηκες νὰ κάνης. Καὶ νᾶσαι βέβαιος, πῶς ἔστι θὰ ξαναϊδῆς τὴ γυναῖκα σου καὶ τοὺς δικούς σου.

Ἐγὼ θὰ σᾶς ἔχω κάτω ἀπὸ τὴν προστασία μου...

Ὁ Κοῦνστερ, σπρωγμένος τότε ἀπὸ μιὰ προαίσθησι, κάλεσε τοὺς ἱερεῖς καὶ πῆγε μαζί τους στὶς ἐκκλησίες τῶν Φιλιατρῶν, βέβαιος πῶς μέσα σὲ κάποια ἀπ' αὐτὲς θ' ἀντίκρυζε τὸν Ἅγιο. Κι' ὅταν τὸ προαίσθημά του αὐτὸ ἐκπληρώθηκε, δὲν δίστασε πιά καθόλου. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μαλάκωσε τὴν καρδιά του, τὴν πλημμύρισε ἀπὸ κατάνυξι. Καὶ πιστεύοντας ἀπόλυτα στὴ διαβεβαίωσι, πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος, γύρισε στὸ γραφεῖο του κι' ἔσχισε τὴ διαταγή, πού εἶχε ὑπογράψει.

Ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπος στὸν Κοῦνστερ πραγματοποιήθηκε. Ὅταν οἱ Γερμανοὶ παράτησαν τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸς κι' ὄλοι οἱ ἄνδρες του, κάτω ἀπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἁγίου, μπόρεσαν κι' ἔφθασαν στὰ σπίτια τους, χωρὶς νὰ συμβῆ σὲ κανένα τίποτε τὸ δυσάρεστο.

Ὁ Κοῦνστερ δὲν ξέχασε αὐτὸ τὸ μεγάλο θαῦμα. Τὸ 1953, μόλις μπῆκε ὁ Φλεβάρης, ταξίδεψε μὲ τὴ γυναῖκα του ἀπὸ τὴ Γερμανία κι' ἦλθε στὰ Φιλιατρά, γιὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου ἀνήμερα τῆς γιορτῆς του.

Οἱ Φιλιατρινοὶ τὸν ὑποδέχθηκαν μὲ ἀγάπη κι' ἔγινε εἰδικὴ λειτουργία στὴν ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως. Κατόπιν τοῦ παρέθεσαν γεῦμα κι' ὁ Κοῦνστερ διηγήθηκε σὲ ὅλους τὸ θαῦμα. Πρόσέθεσε δέ, ὅτι λίγο πρὶν ξεκινήσῃ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, εἶχε ξαναϊδῆ τὸν Ἅγιο στὸν ὕπνο του, πού τοῦ εἶπε:

— Σὲ περιμένω στὰ Φιλιατρά, ὅπου ἔδειξες τὴν πίστι σου. Ὅλοι θὰ σὲ δεχθοῦν ἐκεῖ μὲ πολλὴ χαρά...

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

**Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.**

## ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Δημοσιεύεται κατωτέρω απόσπασμα τῆς ὑπ' ἀριθ. 460/64 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἐδέσεως, δι' ἧς γίνεται δεκτόν, ὅτι εἰσπράξεις τῶν Ἱ. Ἐνοριακῶν Ναῶν, προερχόμεναι ἐξ ἐκτάκτων εἰσφορῶν τῶν πιστῶν, δὲν ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

«Ἐπειδὴ διὰ τῆς προλαβούσης ἀποφάσεως ὑπεχρεώθη τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἵνα ἀποδείξῃ τὸ ὕψος τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τοῦ ἀνακόπτοντος κατὰ τὸ ἀπὸ 1.1.1957 μέχρι 31.3.1961 χρονικὸν διάστημα ἐφ' ὧν κατὰ τὸ ἄρθρον 5 Ν.Δ. 3559/1956 ὑπολογιστέα τυγχάνει ἡ ὑπὸ τῆς παρ. 2 τοῦ Α.Ν. 536/45 προβλεπομένη ἐξ 250/ο εἰσφορά. Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ταχθέντος αὐτῶ ὡς ἄνω θέματος ἀποδείξεως τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἐξήτασεν ἓνα μόνον μάρτυρα, ἦτοι τὸν ἐνεργήσαντα τὸν ἔλεγχον Ἐπιθεωρητὴν Δημοσίων Ὑπολόγων Ι.Κ.Α., ὁ δὲ ἀνακόπτων δύο μάρτυρας. Ἐκ τῶν ἐνόρκων καταθέσεων τούτων, αἰτινες περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἐπικαλούμενας καὶ νομίμως προσαγομέναις οἰκείαις Εἰσηγητικὰς Ἐκθέσεις (Εἰρηνοδίκου Θεσσαλονίκης καὶ Πρωτοδίκου παρὰ τῷ Δικαστηρίῳ τούτῳ ἀντιστοίχως), ἐν συνδυασμῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκατέρωθεν ἐπικαλούμενα καὶ νομίμως προσαγομένα ἐγγραφα, ἀπεδείχθη κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, ὅτι αἱ πάσης φύσεως ἀκαθόριστοι εἰσπράξεις τοῦ ἀνακόπτοντος Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἐδέσεως, αἱ ὑποκείμεναι εἰς τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς ρηθείσης διατάξεως τῆς παρ. 2 τοῦ Α.Ν. 536/45 εἰσφορᾶ εἰς 25% ἐπ' αὐτῶν (ἄρθρ. 5 Ν.Δ. 3559/56) ἀνῆλθον 1) Κατὰ τὸ ἔτος 1957 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 86.419,65 δραχμῶν. 2) Κατὰ τὸ ἔτος 1958 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 75.987,60 δρχ. 3) Κατὰ τὸ ἔτος 1959 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 75.260,95 δρχ. 4) Κατὰ τὸ ἔτος 1960 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 85.514,60 δρχ. καὶ 5) Κατὰ τὸ 1ον τρίμηνον τοῦ ἔτους 1961 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 25.574,20 δραχμῶν. Ἦτοι αἱ ὡς ἄνω εἰσπράξεις τοῦ ἀνακόπτοντος ἀνῆλθον κατὰ τὸ ἀπὸ 1.1.1957 μέχρι 31.3.1961 χρονικὸν διάστημα ἐν συνόλῳ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 348.756,90 δραχμῶν, ἐξ' οὗ ποσοῦ ἔδει νὰ καταβάλῃ οὗτος τῷ Δημοσίῳ εἰς εἰσφορὰν τοιοῦτον ἐξ 87.189,20 (ἦτοι 21.604,90 διὰ τὸ ἔτος 1957, 18.996,90 διὰ τὸ ἔτος 1958, 18.815,20 διὰ τὸ ἔτος 1959, 21.378,60 διὰ τὸ ἔτος 1960 καὶ 6.393,50 διὰ τὸ 1ον τρίμηνον τοῦ ἔτους 1961), ἀντ' αὐτοῦ ὁμως κατέβαλεν, ὡς συνομολογεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, ποσὸν δραχμῶν 84.306,50 (δραχμάς 21.587 διὰ τὸ ἔτος 1957, 18.423 διὰ τὸ ἔτος 1958, 16.713,50 διὰ τὸ ἔτος 1959, 18.938 διὰ τὸ ἔτος 1960, 4.903,50 διὰ τὸ 1ον τρίμηνον 1961 καὶ 3.741,50 μετὰ ταῦτα συμπληρωματικῶς, ἦτοι τοιοῦτον ἐκ δραχμῶν 2.882,70 ἐπὶ ἔλαττον).

Καὶ ἀπεδείχθη μὲν προσέτι ὅτι πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποσῶν εἰσπράχθη κατὰ τὸ ἐν λόγῳ χρονικὸν διάστημα καὶ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 76.012,90, πλὴν τὸ ποσὸν τοῦτο ἀφορᾷ εἰσπράξεις προερχομένας ἐξ ἐκτάκτων εἰσφορῶν τῶν πιστῶν, ἐξ ὑπερηρετούντων εἰδικοῦς σκοποῦς (ἐπισκευὰς

τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἀγορὰν Ἐπιταφίου κ. λ. π.), αἱ-  
τινες ὡς ἐκ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ μνησθέντος Ν.Δ.  
3559/56 προκύπτει δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐν λό-  
γῳ φορολογίαν, τὸ δὲ ποσὸν τῶν 31.000, ὅπερ ἀφορᾷ ἀπαίτη-  
σιν τοῦ ἀνακόπτοντος, προερχομένην ἐκ κερδομερίσματος τοῦ, οὕτινος τυγ-  
χάνει οὗτος μέτοχος, Κηροποιεῖου Ἐδέσσης καὶ ὅπερ τὸ Δημοσίον ἐθεώρη-  
σεν ὡς φορολογητέον, ὡς ἀπεδείχθη, οὐδὲως εἰσепράχθη παρὰ τοῦ ἀνα-  
κόπτοντος κατὰ τὸ ἐν τῇ ἀνακοπῇ κρίσιμον χρονικὸν διάστημα. Τούτων  
οὕτως ἐχόντων δέον ὅπως γίνῃ ἐν μέρει δεκτὴ ἢ ὑπὸ κρίσιν ἀνακοπῇ ὡς  
καὶ κατ' οὐσίαν βάσιμος, καὶ ἀκυρωθῆ ἢ ἀνακοπτομένη εἰδικὴ πρόσκλησις  
τοῦ ἐνταῦθα Δημοσίου Ταμείου, καθ' ὃ ποσὸν δι' αὐτῆς ἀνεγνωρίσθη ὅτι  
ὑφίσταται ὀφειλὴ τοῦ ἀνακόπτοντος πρὸς τὸ Δημόσιον, ὑπερβαίνουσα τὸ  
ποσὸν τῶν 2.882,70 δραχμῶν.

## ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἐκκλιφώρησε ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τοῦ ἔτους  
1963, πλήρης κατατοπιστικῶν στοιχείων ἐπὶ τῆς ἤδη καταστάσεως τοῦ  
Ταμείου. Ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα τούτου θὰ δημοσιεύσῃ ὁ «Ἐφημέριος»  
εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἡσφαλισμένων ἐπὶ τῆς παρα-  
σχεθείσης κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν ἔτος ἀσφαλιστικῆς προστασίας.

\*\*\*

Ἀπὸ 15.10.64 ἕως 10.11.1964 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ  
κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα:

Αἰδεσιμ. Δενην Κωνσταντῖνον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως  
Ἄρτης, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1142. Ἐφ' ἅπαξ δρχ.  
28.522.— Αἰδεσιμ. Βραδῆν Ἰωάννην, Ἱερᾶς Μητροπόλεως  
Κερκύρας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 750. Ἐφ' ἅπαξ δρχ.  
24.108.— Αἰδεσιμ. Ζαβερδῖνον Σπυρ, Ἱερᾶς Μητροπόλεως  
Λευκάδος, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 687. Ἐφ' ἅπαξ δρχ.  
24.102.— Πρεσβυτέραν Βασιλικὴν Ἰ. Λυπηρίδου, Ἱερᾶς  
Μητροπόλεως Φλωρίνης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 620.  
Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 23.760.— Αἰδεσιμ. Γκίνην Ἀνθιμον, Ἱερᾶς  
Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ.  
119. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 22.554.— Αἰδεσιμ. Κουσοῦρην Κων/νον,  
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ.  
1103. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 23.873.— Αἰδεσιμ. Παρσσᾶν Ἀντώνιον,  
Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, β' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ.  
1202. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 34.528.— Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον  
Κων/νον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, δ' μισθολογικῆς κατηγο-  
ρίας. Σύνταξις δρχ. 1003. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.102.— Πρεσβυτέραν  
Γεωργίαν Κ. Φουσέκη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων, γ'  
μισθολογικῆς κατηγορίας, Σύνταξις δρχ. 629. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 29077.—  
Πρεσβυτέραν Ὀλυμπίαν Ε. Ξανθάκη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως  
Πέτρας, β' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ 8.763.

\*\*\*

Δεδομένου ὅτι οἱ πόροι τοῦ κλάδου ἀσθενείας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., συνιστάμενοι  
μόνον εἰς τὴν ἐνεργουμένην μικρὰν παρακράτησιν ἐκ τοῦ μισθοῦ τῶν ἡσφα-

λισμένων, είναι ελάχιστοι μὴ καλύπτοντες τὴν ἀπαιτουμένην σχετικὴν δαπάνην, τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. υπέβαλεν ἔγγραφον εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ προτείνεται ὅπως γίνουσι αἱ κατάλληλοι ἐνέργειαι διὰ τὴν ἐνταξίν τῶν ἡσφαλισμένων ἡμερησίων εἰς τὸ σύστημα ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν Δημοσίων Ἑπαλλήλων, ἐπὶ ἀντιπαροχῇ τῶν εἰσπραττομένων ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. σχετικῶν κρατήσεων. Διὰ τῆς ἐντάξεως ταύτης ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ παροχὴ εἰς τοὺς Ἐφημερίους εὐπρεποῦς ἰατρικῆς περιθάλψεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ ἐπέλθῃ σημαντικὴ ἀνακούφισις εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., τὸ ὁποῖον διὰ τὴν συνέχισιν τῆς παρεχομένης ἰατρικῆς περιθάλψεως διαθέτει κεφάλαια ἐκ τοῦ κλάδου συντάξεως, πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ κλάδου ὑγείας.

\*\*\*

Ἐν ὄψει τῆς ἀναληφθείσης προσπάθειάς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ ὑγειῶν βάσεων, πρὸς καλυτέραν καὶ ἀποδοτικωτέραν ἐνίσχυσιν τῶν ἡσφαλισμένων, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖα ἡ διενέργεια ἀναλογιστικῆς μελέτης καὶ ἀπογραφῆς τῶν ἡσφαλισμένων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διενεμήθησαν ἀπὸ μηνῶν πρὸς τοὺς ἀπογραφομένους εἰδικὰ δελτία, τὰ ὁποῖα συμπληρούμενα, ἔπρεπε νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. πρὸ ἀρκετοῦ χρόνου. Πλὴν ὁμως μέχρι τοῦδε ελάχιστοι υπέβαλον συμπληρωμένα τὰ δελτία ταῦτα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ συνειδήσις εἰς τοὺς ἡσφαλισμένους ὅτι ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ συνδράμουν τὸ Τ.Α.Κ.Ε. εἰς τὴν προσπάθειάν του πρὸς ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων των. Ἡ ἐν προκειμένῳ ἀδιαφορία των ἐπιδρᾷ δυσμενῶς ἐπὶ τῶν συμφερόντων αὐτῶν τούτων τῶν ἡσφαλισμένων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ  
ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ  
(Τ.Α.Κ.Ε.)

Ἀθῆναι τῆ 24ῃ Αὐγούστου 1964  
Περίληψις :

Τμήμα Ἀσθενείας

Ἀριθ. πρωτ. 11882 «Περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ περιορισμοῦ τοῦ χρόνου καὶ  
» Ἔγκ. 48 τῶν παροχῶν νοσηλείας εἰς τὰ ἀπαραίτητα ὄρια».

Πρὸς

Τοὺς κ.κ. Ἱατροὺς Συμβούλους Τ.Α.Κ.Ε.  
Διὰ τῶν Τοπικῶν Τ.Α.Κ.Ε. Ἱ. Μητροπόλεων

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ κάτωθι :

Ὡς ἐκ συνεχῶν παρατηρήσεών μας διαπιστοῦται, ὁ χρόνος διαρκείας τῆς νοσηλείας ὑπερβαίνει σταθερῶς διὰ τινος περιφερείας καὶ μάλιστα διὰ μερικῆς ἐκ τῶν συνερχαζομένων κλινικῶν τὰ συνήθη ὄρια, εἶναι δὲ ἄξιον προσοχῆς ὅτι εἰς ὠρισμένας ἐκ τῶν ἰδίων καὶ πάλιν περιφερειῶν καὶ ὁ βαθμὸς νοσηλευτικότητος (συχνότης) ἐμφανίζεται ὡς παγίως ἠϋσημένη. Τέλος ὡς διάφορος ἐπίσης παρουσιάζεται καὶ ἡ χρῆσις τῶν φαρμάκων, ἐργαστηρίων κ.λ.π.

Ἐκ τῶν φαινομένων τούτων προφανὲς καθίσταται κατ' ἀρχὴν ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀνάγκης περὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς νοσοκομεῖον ἢ κλινικὴν ὡς καὶ

ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς νοσηλείας δὲν γίνεται μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης αὐστηρότητος. Ἐπίσης ὅτι δὲν ἀσκεῖται ὁμοιομόρφως, κατὰ τὴν ἐν τῇ κλινικῇ παραμονῇ τοῦ ἀσθενοῦς, ἢ προσήκουσα παρακολούθησις, ἵνα ἐξακριβωῦται ἂν ὁ ἀρχικῶς ὀρισθεὶς χρόνος πρὸς νοσηλείαν δέον ἀπαραιτήτως νὰ ἐξαντληθῇ ἢ καὶ νὰ παραταθῇ οὔτος ἢ τοῦναντίον ἂν δύναται νὰ διακοπῇ ἢ νοσηλεία καὶ πρὸ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ ὀρισθέντος διὰ τοῦ εἰσιτηρίου χρόνου, λόγῳ τῆς ἐν τῷ μεταξύ ἀποθεραπείας τοῦ ἀσθενοῦς.

Τὰ αὐτὰ δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ λεχθοῦν καὶ καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐργαστηρίων καὶ φαρμάκων.

Τούτων ἕνεκα τὸ Δ. Συμβούλιον ἡμῶν, ἔχον ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς διαρκῶς διογκουμένας δαπάνας τοῦ κλάδου ἀσθενοῦς, ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀπευθυνθῇ πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ.κ. Ἰατροῦς Συμβούλους, ἵνα συστήσῃ καὶ παρακαλέσῃ αὐτοὺς, ὅπως, κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνάγκης τῆς ἐν Νοσοκομείῳ ἢ Κλινικῇ εἰσαγωγῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς διαρκείας τῆς νοσηλείας ἀφ' ἑτέρου, ἐκάστην περίπτωσιν ἐξετάζουσιν μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης αὐστηρότητος, ἵνα ἀποφεύγηται, κατὰ τὸ δυνατόν, πᾶσα ἀδικαιολόγητος εἰσαγωγή καὶ παράτασις τῆς νοσηλείας. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ δέον νὰ γίνηται καὶ ὡς πρὸς τὰ φάρμακα καὶ τὴν χρῆσιν ἐργαστηρίων.

Νοεῖται ὅτι εἰς περίπτωσιν τερματισμοῦ τῆς θεραπείας ἢ ἔξοδος δέον νὰ διατάσσεται ἀμέσως καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις, βεβαίως, καθ' ὅς δὲν θὰ εἶχεν ἀκόμη λήξει ἢ δοθεῖσα προθεσμία.

Ἐπὶ τούτοις παρακαλοῦμεν ὅπως οἱ κ.κ. Ἰατροὶ Σύμβουλοι καὶ τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε. γνωρίζουσιν λεπτομερῶς εἰς ἡμᾶς ἐγγράφως πᾶσαν περίπτωσιν τείνουσαν εἰς τὴν καταστρατήγησιν τῶν ἀνωτέρω ἐκ μέρους κλινικῶν ἢ ἐτέρου παραγόντων τῆς νοσηλείας, ἵνα ἐγκαίρως λαμβάνωνται ἐκ μέρους ἡμῶν τὰ κατάλληλα μέτρα.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω, φρονοῦμεν, ὅτι ὁ διωκόμενος περιορισμὸς, εἰς λογικὰ ὄρια τῆς νοσηλευτικότητος, ἐνῶ κατ' οὐδὲν μειώνει τὰ δικαιώματα τῶν ἡσφαλισμένων, ἀντιθέτως θέλει δημιουργήσῃ σοβαρὰν προϋπόθεσιν τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς οικονομικῆς θέσεως τοῦ Κλάδου ἀσθενοῦς.

Μετὰ τιμῆς  
Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος  
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

## ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσμι. Στέφανον Κομπόλιαν, Θεοτόκη Καλαμπάκας. Κατ' ἀρχὴν ἡ ὑπηρεσία σας ὡς Γραμματέως Κοινότητος εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαγορασθῇ, ἀδιαφόρως ἐὰν ὑπηρετήσατε ὡς μόνιμος ἢ ὄχι. Ἡ ὑποβολὴ ὅμως αἰτήσεως εἶναι πρόωρος, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη καὶ ἰσχύει νῦν, οἱ ἡσφαλισμένοι δύνανται

νά εξαγοράσουν προϋπηρεσίαν μόνον ἐφ' ὅσον ἔχουν συμπληρώσει 10ετῆ πλήρη ἐν ἀσφαλίσει ὑπηρεσίαν. Δεδομένου ὅμως ὅτι σεῖς διωρίσθητε ἐφημέριος καὶ ἔχετε ἔναρξιν ἀσφαλίσεως τὴν 1 Ἰανουαρίου 1959, δὲν δικαιουσθε λόγῳ μὴ παρόδου 10ετίας, νά εξαγοράσετε πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἐν λόγῳ προϋπηρεσίαν σας. Τὸ δικαίωμα τοῦτο θὰ τὸ ἀποκτήσετε τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1969, ὁπότε πρέπει νά υποβάλετε σχετικὴν αἴτησιν, ἀντίγραφον τῆς πράξεως τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Νομαρχίας, ὡς καὶ πιστοποιητικὸν ἐμφαίνον τὸν χρόνον διορισμοῦ σας ὡς ἐφημερίου.— **Α ἰ δ ε σ.**

**Ἀ πό σ τ ο λ ο ν Γ ι α ν ν ἑ λ η ν,** Λουτρὸν Μεσσηνίας. Ἐκ τῆς γενομένης εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐρεύνης διεπιστώθη ὅτι ἡ δαπάνη, τῆς ὀκταημέρου νοσηλείας σας ἀπὸ 14.7.63 μέχρι 7.8.63, διὰ τὴν γ' θέσιν, ἐκαλύφθη ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., καταβληθέντων ὑπ' αὐτοῦ τῶν σχετικῶν νοσηλείων. Ἐπομένως δὲν πρέπει νά ὀφείλετε τίποτε, ἐκτὸς ἐὰν ἐνοσηλεύθητε εἰς ἄλλην, πλὴν τῆς γ', θέσεως.— **Α ἰ δ ε σ.** **Μ η ν ᾶ ν Β λ α σ ἄ κ η ν,** "Ἁγιον Μηνῶν Ἡρακλείου Κρήτης. Ἡ σύνταξίς σας διὰ τὴν ἀπὸ 1.6.1930, ὅτε ἰδρύθη τὸ Τ.Α.Κ.Ε., μέχρι τῆς 31.12.1961 ὑπηρεσίαν σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1044 δρχ. μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα εἰς 30.000 δραχμάς περίπου. Ἡ σύνταξίς σας ὑπολογίζεται διὰ τὸ μέχρι τῆς 31.12.1961 διάστημα, διότι τότε συνεπληρώσατε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Καὶ ὅπως εἶναι γνωστὸν τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τὰ ἐπὶ πλεονέτη δὲν θεωροῦνται συντάξιμα, οὔτε βελτιώνουν τὴν σύνταξιν. Διὰ νά βελτιώσετε τὴν σύνταξίν σας εἶναι δυνατὸν νά εξαγοράσετε ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν, ἐξ ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. πλὴν ὅμως εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν σᾶς συμφέρῃ, διότι τὸ ποσὸν τῆς εξαγορᾶς θὰ εἶναι σημαντικόν. Πάντως ἐὰν τὸ ἐπιθυμεῖτε ζητήσατε σχετικὰς πληροφορίας ἀπὸ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δι' ἐπιστολῆς σας.— **Α ἰ δ ε σ.** **Ε ὕ σ τ ἄ θ ι ο ν Ἀ ν τ ω ν ἰ ν η ν,** Βιτάλοι Εὐβοίας. Βεβαίως δικαιουσθε τῆς αὐξήσεως τοῦ 50/ο. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως δὲν θὰ προκύψῃ οὐδεμίαν αὐξήσις τῆς συντάξεως. Διότι ἡ χορηγηθεῖσα αὐξήσις συμψηφίζεται πρὸς τὸ καταργηθὲν πάγιον ἐπίδομα συντάξεως. Δηλαδή τὸ μέχρι τοῦδε πάγιον ἐπίδομα συντάξεως κατηργήθη, πρὸς κάλυψιν δὲ τούτου ἐχορηγήθη αὐξήσις 50/ο.— **Α ἰ δ ε σ.** **Δ. Κ ο υ ρ κ ο υ τ ᾶ ν,** Βέργα Καλαμών. Τὰ ἀνωτέρω ἰσχύουν καὶ δι' ἡμᾶς. Λαμβάνετε τὴν αὐξήσιν, πλὴν ὅμως αὕτη συμψηφίζεται πρὸς τὸ καταργηθὲν πάγιον ἐπίδομα.— **Α ἰ δ ε σ ι μ.**

**Ἀ πό σ τ ο λ ο ν Δ. Ρ α σ σ ἰ δ η ν,** Πέπλον, Ἀλεξανδρουπόλεως. Δέ, μᾶς γράφετε εἰς ποίαν μισθολογικὴν κατηγορίαν ἀνήκετε. Τὰ ἐν συνεχείᾳ δεδομένα ὑπελογίσθησαν μὲ βάσιν τὴν Δ' μισθολογικὴν κατηγορίαν. Ἡ σύνταξίς σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 851 δρχ., τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ εἰς 24.000 περίπου δραχμάς. Τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως θὰ κανονισθῇ μόνον διὰ τὸ ἀπὸ 1.6.1930 μέχρι 31.12.59 χρονικὸν διάστημα, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. μέχρι τῆς καταλήψεώς σας ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας, δηλ. τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας, σας. Διότι τὰ διανυόμενα ἐν ὑπηρεσίᾳ ἔτη μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ἡσφαλισμένου, δὲν θεωροῦνται συντάξιμα καὶ δὲν ἐπαυξάνουν τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα.

Είναι δυνατόν νὰ ἐξαγοράσετε ἐφημεριακὴν προϋπηρεσίαν διὰ νὰ βελτιωθῆ ἡ σύνταξίς σας. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἀπευθύνεται αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., μέσῳ τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας, ἐπισυνάπτοντες καὶ πιστοποιητικὸν ἐμφαίνον τὸν χρόνον τῆς χειροτονίας σας καὶ τὰς ἔκτοτε μεταβολάς. Δύνασθε νὰ ζητήσετε ἐξαγορὰν μέχρι 10 ἐτῶν. Δι' ἕκαστον μῆνα ἐξαγοραζομένης ὑπηρεσίας θὰ καταβάλλετε ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ 10 ο/ο τῶν ἀποδοχῶν σας. Νομίζομεν ὅτι τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγορᾶς εἶναι πολὺ μέγαλον, ὥστε εἶναι ἀμφίβουλον ἐὰν συμφέρει ἡ ἐξαγορά.— Αἰδесиμ. Γεώργιον Κωνσταντόπουλον, Μαυρομμάτι Μεσσηνίας Δεδομένου ὅτι τὴν 30.6.1965 συμπληρώνετε 35 ἐτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν (ἡ συντάξιμος αὕτη ὑπηρεσία λογίζεται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.), θὰ λάβετε πλήρη σύνταξιν, ἡ ὁποία θὰ ἀνέλθῃ εἰς δραχ. 1190 περίπου μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ εἰς 30.000 δραχμὰς περίπου. Ἐὰν παραμείνετε καὶ πέραν τῆς 30.6.65 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲν θὰ αὐξηθῆ ἡ σύνταξις σας, διότι τὰ διανύμενα μετὰ τὴν συμπλήρωσιν 35 ἐτῶν συνταξίμου ὑπηρεσίας ἔτη δὲν αὐξάνουν τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα.— Κύριον Ι. Θεοχάρην, καθηγητὴν, Ζίτσαν Ἰωαννίνων Κατὰ τὴν ἐγγραφὴν σας ἐδηλώσατε διεύθυνσιν εἰς Γυμνάσιον Πτολεμαίδος Κοζάνης. Ἦδη ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθημεν τὴν νέαν σας διεύθυνσιν καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς ὑμᾶς ἐκ νέου τὰ ἀπὸ 1.5.64 ἕως νῦν τεύχη.— Αἰδεσ. Κονσολάκην Γεωργίον, Ἄρδακτον - Ρεθύμνης Κρήτης. Ἐνεγράφητε κατόπιν ἐπιστολῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας καὶ ἀπεστάλησαν εἰς ὑμᾶς ζητηθέντα τεύχη.— Περιόδικὸν «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς». Θεσσαλονίκη. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθὲν τεύχος Ὀκτωβρίου-Δεκεμβρίου 1963 τῆς «ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ».— Αἰδεσιμ. Γαλεράκην Εὐγένιον, Πασσαλίτες, Πέραμα Κρήτης. Ἐστέλλομεν τὸ περιοδικὸν εἰς τὴν διεύθυνσιν: Χῶνον Ἀνωγείων Κρήτης, ὅθεν εἶχομεν ἐπιστροφὴν τοῦ περιοδικοῦ. Νῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθημεν τὴν νέαν διεύθυνσίν σας εἰς τὴν ὁποίαν καὶ θὰ λαμβάνητε τοῦ λοιποῦ τὰ τεύχη.

Αἰδεσ. Ἀν. Π. Σ. Ἡ αἴτησις περὶ ἀναγνωρίσεως προϋπηρεσίας πρέπει νὰ ὑποβληθῆ πρὸ τῆς συνταξιοδοτήσεώς σας, συγκεκριμένως δὲ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς σχετικῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀποφάσεως, δι' ἧς ὁ ἡσφαλισμένος ἀναγνωρίζεται ὡς συνταξιοῦχος. Διὰ τὴν ἀναγνώρισιν ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἶναι ὁ αἰτῶν νὰ ἔχῃ συμπληρώσει δεκαετὴ ὑπηρεσίαν ἐν ἀσφαλίσει. Ἐπομένως ἡ ὑποβολὴ αἰτήσεως εἶναι πρόωρος. Εἶναι δυνατὴ ἡ λήψις στεγαστικοῦ δανείου πρὸς ἐξόφλησιν τιμῆματος ἀγορασθείσης ἐπ' ὀνόματι θυγατρὸς τοῦ ἡσφαλισμένου οἰκίας, ἐφ' ὅσον ἡ θυγάτηρ εἶναι εἰσέτι ἄγαμος (κατὰ τὴν ἀγορὰν τῆς οἰκίας). Πρὸς ἀσφάλειαν δίδεται ὑποθήκη (πρώτη) ἐπὶ ἀκινήτου. Ἐφ' ὅσον ὡς γράφετε τὸ ἀγορασθὲν κατέστη ἤδη ἐνυπόθηκον, εἶναι δυνατόν νὰ παράσχετε σεῖς ὑποθήκην ἐπὶ ἰδιοῦ σας ἀκινήτου, ἀστικοῦ ἢ ἀγροτικοῦ. Πάντως ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι πρὸς τὸ παρὸν τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν χορηγεῖ ἐνυπόθηκα δάνεια, ἐλλεῖψι σχετικῶν πιστώσεων. Σχετικὴ ἀνακοίνωσις ἐδημοσιεύθη εἰς προηγούμενον τεύχος τοῦ «Ἐφημερίου». — Παπανικολάον Ντ. Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκχώρησις λόγῳ προικὸς

του ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος. Ἐπομένως καὶ μετὰ τὴν σύμβασιν δικαιοῦχος θὰ παραμένετε σεῖς καὶ οὐχὶ ἡ θυγάτηρ ἢ ὁ μελλόγαμβρος. Οὔτε καθίσταται δυνατὴ προεἰσπραξίς τούτου ἢ μέρους τοῦ βοηθήματος. Διὰ τὴν λήψιν μικροδανείου θὰ ὑποβάλετε σχετικὴν αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μέσῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἡ ἀνακοίνωσις τὴν ὁποίαν ἀναγνώσατε εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη. Τὸ ποσὸν θὰ εἶναι περιορισμένον.— **Αἰδесиμ.** Ἄντωνιον Ἀργυρόν, Καρυανὴν Καβάλας. Διὰ νὰ λάβετε πλήρη σύνταξιν θὰ πρέπει νὰ ἔχετε τοῦλάχιστον 32 ἐτῶν ὑπηρεσίαν ἐν ἀσφαλίσει. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν συνταξίμων ἐτῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἀναγνωρισθεῖσα δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. προϋπηρεσία. Διὰ νὰ ἀποκτήσετε ὅμως δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως θὰ πρέπει νὰ συμπληρώσετε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας ἢ 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τῆς ἐπιστολῆς σας τὸ ὄριον ἡλικίας τὸ συμπληρώνετε τὸ ἔτος 1981, ἐνῶ τριακονταπενταετῆ ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν συμπληρώνετε τὸ 1982. Τὸ τελευταῖον τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ ἐξαγορασθεῖσα ὑπηρεσία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ προστίθεται εἰς τὴν συντάξιμον ὑπηρεσίαν πρὸς βελτίωσιν καὶ ἐπαύξησιν τῆς συντάξεως, πλὴν ὅμως δὲν ὑπολογίζεται οὔτε προστίθεται διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ συνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα εἰς περιπτώσιν ἐξόδου διὰ λόγους ὑγείας. Ὡς πρὸς τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα, τοῦτο ὑπολογίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τῶν ἀποδοχῶν τῶν δώδεκα τελευταίων μηνῶν. Εἰς τὰς ἀποδοχὰς συμπεριλαμβάνεται καὶ ὑπολογίζεται καὶ τὸ ἐπίδομα Βορείου Ἑλλάδος. Συμπερασματικῶς σὰς γράφομεν ὅτι εἶναι παρακεκινδυνευμένον τὰ ὑπολογισθῆ κακεῖς σύνταξιν ἢ βοήθημα καταβλητέον τοῦλάχιστον τὸ 1981.

## Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

**Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ χριστιανικὴ πρόνοια τῶν φυλακῶν (Ε'). — **Φωτίου Κόντογλου**, Ἡ ὄνος τοῦ Βυλαὰμ ὀμιλοῦσα μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην. — **Ἀνθίμου Θεολογίτου**, Ὁ Σαμουήλ. — **Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ὁ Πειράζων. — «Φιλοθέου ἀδολεσχίας» μέρος τέταρτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσιες ἀπὸ τοῦς «Ἀριθμούς», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως**. Ἀπόδοσις **Θεοδόσης Σπεράντσα**. — **Βασίλ. Ἡλιάδης**, Ὁ ρόλος τῆς ἐλληνίδος γυναίκας εἰς τὸ πλαίσιον τῶν μεγάλων παραδόσεών της. — Ὁρησικευτικὴς καὶ ἠθικὰς μελέτες τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**, «Γνώρισε τὸν ἐαυτό σου». Ἀπόδοσις **Θ. Σπεράντσα**. — **Τάκη Ροντογιάννη**, Καθηγητοῦ, Ἡ συμβολὴ τοῦ Κλήρου στὰ χρόνια τῆς δουλείας. — **Βασ. Μουστάκη**, Ἐνα θαύμα. — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Τύπος : Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα — ΤΣΙΡΩΝΗ — Τηλ. 533.805

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἱασιωνίδου 22, Σούρμενα